

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO X. ŠT. 198

PETEK, 22. APRILA 1955

TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

Od GATT do OTC

Amerika vztraja pri carinski zaščiti svojega poljedelstva

Predsednik Eisenhower je te dni predložil Kongresu načrt zakona, ki predvideva pristop ZDA k OTC. — V poljanstvu objavljamo naslednji članek.

Po petmesečni razpravi so ob Zenevskem jezeru zaključili konferenco o GATT, o splošnem carinskem in trgovinskem sporazumu. Tega so sklenili pred desetimi leti v Havani z namenom, da bi podlji carinske zidove med državami in odprli pot svobodni mednarodni trgovini. Tedaj — ob koncu druge svetovne vojne — so bili vsi državni optimisti, videli so pred seboj vzvišati sonce miru in sprave ter bratstva med narodi, ki bi zasijalo seveda tudi v mednarodni trgovini. Prišlo so drugačni časi, časi novih političnih in gospodarskih napetosti.

Pred začetkom zadnje konference v Zenevi so napovedali važne preobrazbe in razširjenje področja GATT, konference pa se je zaključila tako, da so komaj rešili stari GATT. Na njej sta se namreč kmalu pokazali dve novi struji: angleška, ki je stremela za tem, da se mednarodna trgovina še bolj odlaša, in ameriška, ki uporno vztraja pri zaščiti svojega poljedelstva pred uvozom kmetijskih pridelkov iz tujih držav. Amerika si hoče ohraniti proste roke glede množice (kontingentov) tujih pridelkov, ki naj jim odpre pot na svoje ozemlje, kakor tudi glede ukrepov, s katerimi lahko izvoz svojih kmetijskih pridelkov pospeši. GATT ima namreč tudi ta smoter, da se kontingentiranje blaga odpravi ali vsaj znižajo čim bolj carine.

Na konferenci je zmogala ameriška teza. Sporazum je bil dosežen samo

glede nebitvenih vprašanj, kakor glede postopka v primeru prekrškov določb GATT, medtem ko ni bilo mogoče povečati števila carinskih postavk, ki bi jih ne zadelo kontingentiranje. Teh je bilo doslej 59.000. Določene so bile na prejšnjih konferencah (v Torreyu in Anceyju).

Zaradi ameriškega gledišča je sam GATT zašel v Zenevi v pravo krizo. Osnovno zamisel, se pravi pospeševanje mednarodne trgovine, so rešili z ustanovitvijo nove Organizacije za trgovinsko sodelovanje (Organisation for Trade Cooperation — OTC), ki naj bi postavila pravila za nemoten razvoj mednarodne trgovine. K njej naj bi pridružila 34 članice GATT, ki bi se jim pridružila pozneje tudi Japonska, ZSSR se s svojimi zavezanici drži ob strani. Kot prva je pristopila Amerika. Nova organizacija naj bi preprečila povratek carinske vojne med državami, ki se je začela leta 1929, ko se je iz Amerike prenesla silna gospodarska kriza v Evropo.

Gospodarska sila zagotavlja Združenim ameriškim državam prvo besedo v OTC; od ameriške carinske politike je predvsem odvisno, ali se bodo dosežani carinski in splošno trgovinski dogovori lahko ohranili in razširili. Novi ameriški zakon o vzajemnih trgovinskih sporazumih (Reciprocal Trade Agreement Act) pooblašča predsednika Eisenhowerja, da v treh letih lahko zniža carine za 15%. Zakon je prodrl v predstavniki domu (poslanski zbornici), toda v senatu je naletel na hud odpor.

Izvajanje trgovinskega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo

Navodila ministrstva za zunanjo trgovino

Italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino je z okrožnico št. A/105860 z dne 1. aprila izdalo izvršilne določbe za izvajanje novega trgovinskega sporazuma z Jugoslavijo. V naslednjem prinašamo izvešček teh določb, kolikor ne ponavljajo vsebine sporazuma samega in ni so ustrežni podatki našim čitateljem zato poznani že iz naših prejšnjih poročil.

Italijanski izvoz: 1) Popolni seznam jugoslovanskega izvoznega blaga, ki je kontingentirano in vezano na min. uvozno licenco, je naslednji: govedina in teletina (2.000 ton), goveda (12.000 glav), svinjina (p. m. je določitev kontingenta še v evidenci), prašiči (8.000 glav), mesne konzerve (500 ton), konji za vprego in za zakol (15.000 glav), v olju konservirane ribe (300 ton), alkohol za končen uvoz (p. m.), pivo (p. m.), krompir (p. m.), škrob, glikoza, dekstrin (p. m.), vezane plošče (800 kub. m), furnir (300 kub. m), grodelj (10.000 ton), superafiniran ferokrom (200 ton), cement (4.000 ton, od tega 2.000 ton »astrabrand«), glinica (p. m.), težko topljive snovi (refrattari, 30 mil. lir), mazut (10.000 ton), plinsko olje (p. m.), raški premog (50.000 ton), strojene kože (50 mil. lir), okensko steklo (30 mil. lir), kristal (p. m.), taninski ekstrakti (p. m.).

2) Drugo jugoslovansko tradicionalno izvozno blago, ki je bilo doslej predmet trgovinske izmenjave z Italijo, z izjemo raznih proizvodov, se uvaža brez carinarinikov ali ni kontingentirano. Važne so naslednje opombe: Pod po-

stavko »dobra« je treba razumeti ovce in koze; za uvoz svežih in soljenih rib je dodeljen tržaški carinarinik kontingent 800 ton, carinarinici S. Benedetto del Tronto, Ancona, Rimini in Bari vsaki po 250 ton, carinarinici Benetke in Porto Nogaro pa vsaki po 100 ton; nekontingentirani uvoz alkohola (glej tudi točko 1) je mišljen kot začasen zaradi predelave v smislu obstoječih predpisov; pod postavko »najcane« so mišljena tudi olupljena in zmznjena jajca; uvoz opija je poudarjen prejšnji odobritvi visokega komisariata za higieno in zdravje.

3) Uvoz blaga, ki ni obseženo v zgoraj omenjenih 1 in 2 in ne spada med artikle, za katerih izvoz v določenih količinah se je jugoslovanska vlada izrecno zavezala (žagane les, bukovje in hrastove trske, celuloza in les, rafiniran svinec in sulf, celuloza), torej uvoz tak imenovanih »raznih proizvodov« smejo dovoliti carinarinice same, a je poudarjen vidiranju ICE (Istituto nazionale per il commercio estero v Rimu, via Torino 107). V ta namen mora prizadeta firma vložiti na ICE prošnjo za vizum (nulla osta); v njej mora navesti uvozni artikel, količino in znesek, uvozno carinsko postavko in banko, ki jo bo izdala zahtevani devizni obrazec. Po drugi strani smejo banke izdati tak obrazec samo firmam, ki so izposlovala vizum ICE, in morajo na obrazcu navesti bistvene podatke izdanega vizuma, katerega veljavnost traja samo mesec dni. Po izteku veljavnosti mora banka javiti ICE, od kakšne mere je bilo dovoljenje izkorisčeno.

O količini uvoza ter raznih proizvodov (maksimum 4 milijarde lir) in o porazdelitvi med posamezne carinske postavke smo že poročali.

Italijanski izvoz: Za izvoz italijanskega blaga v Jugoslavijo velja tabela Export (spisek B) z dne 3. marca 1951, z vsemi morebitnimi poznejšimi spremembami. Artikli, ki so obseženi v tej tabeli, so glede izvoza podvrženi ministrski licenci, izvoz vsega drugega blaga pa gre brez carinarinikov, pri čemer

ostanejo v veljavi že obstoječi ali morebitni novi predpisi o vizumih, potrdilih in pregledih, ki morda obstojejo glede posameznih izvoznih artiklov.

Prošnje za uvoz ali izvoz. Prošnje za uvoz jugoslovanskih artiklov, ki so podvrženi licenci, se morajo vložiti v času od 20. aprila do 5. maja t. l. na ministrstvo za zunanjo trgovino, glavno direktorijo za uvoz in izvoz. Kontingenti govedine in teletine, goveda, prašičev, konj, mesnih konserv, ribjih konserv, vezanih plošč in pogonskega olja mazout se bodo razdelili polletno; prošnje je vložiti prav tako od 20. aprila do 5. maja. Nabavne pogodbe in prošnje za uvoz razkega premoga morajo biti sestavljene, kar zadeva količino, vrsto dobavitelja in ceno, po splošnih predpisih, ki jih je izdalo ministrstvo za trgovino in industrijo, odbor za premoženje; licence se bodo izdale samo tistim industrijskim firmam, ki so običajno potrošnice tega premoga, in pa uvoznim in drugim trgovskim firmam, ki se navadno pečajo s to vrsto uvoza.

Prošnje za izvoz artiklov, vezanih na licenco, je vlagati pri istem ministrstvu in oddelku; reševale se bodo splošno, kakor bodo prihajale, polagala pa se bo na važnost na to, da bo s primerno dokumentacijo dokazan obstoj nabavnih pogodb z jugoslovanskimi firmami in ustanovami. Kar zadeva posebej izvoz proizvodov kovinske in mehanike industrije, naprav in instalacij, precizijskih strojev in aparatov ter kemičnih proizvodov, opozarja ministrstvo na potrebo, da se vložijo prošnje v treh vodih in v njej točno navede tehnični naziv izvoznega predmeta, oziroma opišejo glavne tehnične in uporabne karakteristike posameznega artikla; če je za boljše razumevanje karakteristik in mestno, naj se prošnji ali opisu priložijo tudi slike, tehnični opisi, propagandne brošure in drugi slinčni pripomočki.

Ministrstvo tudi opozarja, da se mora na obrazcih A Import in A Export navesti natančen naziv uvoznega ali izvoznega artikla, najsi gre uvoz ali izvoz brez carinarinikov ali z ustrežno licenco.

Pocenitev čevljev v Franciji

Francoska čevljarstva industrija stremi za tem, da bi čim bolj racionalizirala svoje obrate in prodajo, da bi tako znižala cene. Proučevanje proizvodnje v petih tovarnah, ki proizvajajo približno enako obujalo je pokazalo, da je za proizvodnjo para čevljev potrebno delo 95 do 149 minut. Zdaj delajo na to, da bi podjetja skrčila delo za 30–60%, in sicer tako, da bi obrate modernizirala in skrčila število vzorcev, ki jih izdeluje.

Po ameriškem nasvetu in s podporo Glavnega komisariata za dvig proizvodnosti so ustanovili odkupno centralo, v katero se je včlanilo 62 trgovinskih podjetij, ki imajo 74 trgovin. Njen promet je dosegel v enem letu 2,4 milijarde frankov. Centrala skupno odkupi proizvodnjo tovarna; to skupno naročanje omogoča tovarnam prehod na serijsko proizvodnjo. Trgovci, ki so včlanjeni v centralo, so svoje prodajne cene lahko znižali za 15%. Obstoji tudi združenje trgovcev in tovarnarjev, ki dela na to, da bi poenostavilo proizvodnjo in prodajo. Trgovci, ki so v tem združenju so razliko med nabavno in prodajno ceno zmanjšali od 33 na

26%; včlanjeni tovarnarji proizvajajo samo 100 vzorcev. To je omogočilo, da so zvedeli plačo delavcem, hkrati pa znižali prodajno ceno para čevljev za 750 lir. Promet te skupine se je dvignil od 320 milijonov frankov v letu 1952 na 900 milijonov frankov.

V Franciji je okoli 2.000 tovarnih čevljev. Več kakor dve tretjini teh podjetij ima manj kakor po 10 delovnih sil, 22% zaposluje 11–50 delovnih sil; samo 200 tovarnih ima po več kakor 50 oseb delovne sile.

UGODEN RAZVOJ ČEVLJARSTVA INDUSTRIJE V ZAHODNI NEMCIJI

Predsednik Združenja nemških tovarnih in delavnic čevljev je izjavil, da se ta industrija ugodno razvija. Lansko leto je proizvodnja čevljev narasla za več kakor 3 milijone parov. Vrednost izvoza čevljev je narasla od 14 milijonov DM v letu 1953 na 26 milijonov nemških mark v lanskem letu. Glavni odjemalci so bili Afrika, Poljska, Luksemburg, Švedska, Švica in ZDA. Prodajne cene so lahko ostale neizpremenjene, čeprav so se surovine in delovna sila podražile.

Izvoz grških rudnin pojema

Ce izvozemeno boksit in mangan je izkop rudnin v Grčiji lansko leto daleč zaostal za izkopom v predvojnih časih. Magnetijski so proizvajali komaj nekaj nad eno tretjino predvojne količine; nazadovale je proizvodnja rudnin pirita, borita, magnezita in kroma.

Vrednost izvoza rudnin je leta 1953 dosegla 8,76 milijona dolarjev, v prvem polletju 1954 pa 4,26 milijona dolarjev. Ob začetku drugega polletja se je opazilo že nazadovanje. Padel je zlasti izvoz v Zahodno Nemčijo, kamor je Grčija leta 1953 izvozila za 3,58 milijona dolarjev rudnin; v prvem polletju 1954 pa komaj še 1,44 milijona dolarjev. Padel je zlasti izvoz železne rude (od 0,39 milijona dolarjev v letu 1952 na 0,04 milijona dolarjev v I. polletju 1954); nadalje izvoz kromove rude (od 0,38 mil. dol. v letu 1953 na 0,04 mil. dol. v I. polletju 1954); magnezita (od 0,14 v I. 1952 na 0,03 mil. dol. v I.

pol. 1954); pirita (od 1,20 v I. 1953 na 0,13 mil. dol. v I. pol. 1954). Izvoz grškega boksita v Zahodno Nemčijo je ostal zadnja tri leta na letni višini 1,3 mil. dol.

Grčija je začela izvažati večje količine rudnin na Japonsko in Čehoslovansko. V tem smislu so bile sestavljene zadnje trgovinske pogodbe. Grki se bojijo, da bodo Nemci kupovali tudi manj tobaka. O teh vprašanjih bi razpravljali nemško-grški mešanji odbor v tem mesecu.

naše

Zgodovinarji so se spopadli

Institui za evropsko zgodovino v Mainzu je sklical prvi mednarodni kongres zgodovinarjev. Na njem naj bi postavili idejno podlago za zbližanje evropskih narodov. Prišli so učenjaki iz 16 držav in razpravljali 4 dni.

Predvsem so ugotovili, da je lepa za misel o ustanovitvi združenje Evrope, za katero so se prva povojna leta navedevali evropski misleci in zahodni državniki, skoraj zaspala. Na to so skušali dognati, kaj imajo evropski narodi skupnega, po čem se ločijo od izven-evropskih narodov, recimo od Američanov, in kaj bi bilo treba storiti, da bi se usvarila evropska zaveza. Šele ko bo ta zaveza dozorla bomo lahko računali na uspeh dela za skupno politično organizacijo evropskih narodov in držav.

Na zborovanju je prišlo do prav napetih prizorov. Tako n. pr. ko je beseda nanesla na vlogo neodvisnih narodnih držav v Evropi. Nasprotniki takšnih držav bi bili radi dokazali, da so nacionalne države, ki so organizirane po narodnostni pripadnosti, zakrilele vojne. Angleški zgodovinar Husley je to mnenje odločno zavrnil. Njegov ni obstanka narodnih držav izrazil vojne. Do vojne je prišlo samo tedaj, ko so se nacionalne države zaprle v tesni krog svojih lastnih koristi in niso hoteli razširiti ozkega obzorja na blaginjo skupnosti. Prof. Husley je dokazoval, da politična združenja evropskih držav niso neobitno potrebna. Njemu je nasprotno ameriški zgodovinar Walter. Ta ni mogel krotiti svoje nestrpnosti in je vzkliznil: »Prebivalci države (Združeni ameriški držav), ki je po svoji površini mnogo večja kakor vsa Evropa, mora postati nestrpen, ko vidi kako se Evropa le počasi združuje.

Švicarski filozof Hans Barth je kot tipično potozilo, ki je značilna za Evropo, navedel priznavanje avtoritete krščanskega nauka. V tej zvezi je Hus Fedor Stepan izdal, da predstavlja veliko zablodo in pravi »greh Evrope« daleč nemojnost krščanstva kot samega kulture utvarjalnega človeka in brez globljih smertov, ki naj oplenitijo in o- srečijo človeka. Ko bi bil Kristus hotel ustanoviti novo kulturo, bi bil ostal sam, ne bi bil Kristos Sokrat, o katerem bi danes ne vedeli ničesar, je dejal Stepan.

Propovednik takšnega formalno kulturnega, v resnici zvodenega krščanstva, ki ga oznanjajo Slovencem je na Tržaškem mnogo. Ti govorijo o Kristusu in krščanski civilizaciji, v resnici pa za to zaslavo in zunanjim bleском skrivajo po vsem politični čile.

Človek in njegovo okolje

Pravijo, da starejši ljudje ne morejo slediti naglemu koraku, ki ga sodobnemu življenju odmerja tehnika; zat jih življenje porine stran. Toda nam tehnikiemu razvoju ne more slediti človek sploh, se pravi, niti mladenič več. Ako človeka merimo po nalogah, ki mu jih postavlja tehalstvo, potem je človek zgrešena konstrukcija, je izjavil inženir, ki počuje na neki ameriški letalski šoli.

Res, človek je zgrešena konstrukcija odgojarsko drugi, toda le, ako ga presojamo z vidika lastnosti njegovega zunanjega okolja. S tega vidika je človek že davno zastarel, ker je zgu, bil sposobnost, da sledi naglemu in preminjavju svojega okolja. Toda postavljajo se vprašanje, ali je takšno presoja človeka pravilna? Ali ni norost presojati človeka po njegovem okolju in ga spravljati v njegovo odvisnost?

DVE ŽENSKI

Ako viši dama v omari jin plašč t astrahanske kranza, se ženska dobro počuti tudi v starem povojanem plašču.

»Prava obleka: vedno tista, ki ji nosi druga ženska.

NA MILANSKEM VELESEJMU

Milan, 19. aprila
Predsednik republike Luigi Einaudi je 12. aprila slovesno odprl 53. mednarodni milanski velesejem. (Prvi sejem so v Milanu odprli 12. aprila 1902). Sejem bo odprt do 27. aprila. Tudi letosnji prireditvi je uspeh zagotovljen, ker se je milanski sejem v povojnih letih, ko je stopil bolj v ozadje velesejem v Lipskem, dokončno vpeval. Na sejem ne prihajajo samo razstavljalci in obiskovalci iz najrazličnejših držav, ki se sicer zanimajo za razstavljenno blago, temveč tudi predstavniki muštrinskih podjetij, ki morda niti ne razstavljajo na sejm, in trgovci iz najbolj oddaljenih držav, da bi se tu sestali in pomenili o svojih poslih.

Letos ni razstavlja svojih proizvodov Sovjetska zveza, ki je lansko leto imela najobsežnejši paviljon. Prvič razstavlja Združene ameriške države. Med ostalimi udeleženci naj omenimo Jugoslavijo, Avstrijo, Čehoslovansko, Francijo, Zahodno Nemčijo, V. Britanijo, Belgijo, Luksemburg, Dansko, Finsko, Monako, Norveško, Holandijo, San Marino, Španijo, Švedsko, Švico in Turčijo; nadalje Argentino, Mehiko, Somalijo, Dominikansko republiko, Egipt, Indijo, Indonezijo, ter Etiopijo, Ceylon, Libijo in Salvador, ki so prišli letos prvič na razstavo.

Uspeh jugoslovanske razstave

Jugoslavija je letos priredila kolektivno razstavo na površini 400 kv. metrov. Blago, ki ga razstavlja je res samo izvozno blago. Ne gre torej za zgolj propagandno razstavo, ki naj bi pokazala splošno napredek jugoslovanske gospodarstva, pač pa ima razstava očitno namen, da razkaže interesentom blago, ki pride v prvi vrsti v poštev za izvoz. Razstava je bila organizirana pod okriljem Zvezne zunanje trgovinske zbornice v Beogradu, ki jo pripravlja G. Raša.

Svoje proizvode razstavlja 34 jugoslovanskih podjetij. Močno so zastopane podjetja za izvoz živine in prutnine (med tem »Slovenija Živina« meteta). Nadalje podjetja za izvoz kopr-serviranega mesa, svežega in suhega sadja, zdravilnih zelišč, površnine, gob in vina. Jugoslavija je razstavlja tudi svoje usnjarne izdelke, nadalje preproge, steklene izdelke, samotne izdelke in elektrotehnični material. Razstavljajo tudi izdelke domače obrti, zlasti vezenine (»Dom« — Ljubljana).

Danes se ni mogče podati jasne slike o zaključkih za jugoslovansko blago. Splošno lahko rečemo, da je zanimanje za jugoslovanske proizvode veliko. Polno je italijanskih interesentov za jugoslovanski les. Jugoslovanska podjetja so ob tej priložnosti navezala nove stike ne samo z italijanskimi trgovci, temveč tudi s predstavniki podjetij iz drugih držav. Tako je tovarna »Rade Končar« iz Zagreba v pogajanjih za velike količine svojih proizvodov s trgovci iz Iraka, Sirije in Salvadorja. Za izdelke valjane bakra »Srbija« se je glasilo več interesentov iz Iraka, Maroka, Izraela in tudi iz Italije. Italijanski trgovci se zanimajo za magnezitno (magnezitno opeko) tovarne Prohnohrom iz Kraljeva. Avstrijske in švicarske interese zanimajo izdelki tovorn kož in usnja »Makoteks« (Skopje) in »Dermas« (Zagreb). Tovarna celuloze iz Italije prodala že ves svoj kontingent (7.000 ton) za leto 1955. Tudi druga podjetja so v poslovnih stikih z raznimi drugimi interesenti na sejm, vendar se ni mogče navesti podrobnih podatkov.

Dne 27. aprila bodo na sejm priredili »jugoslovanski dan«. Ob tej priložnosti obišče velesejem predsednik Zvezne ljudske skupščine Svetozar Vukmanovič-Tempo. Dne 18. aprila je predsednik milanskega velesejma obiskal tute razstave in se dolgo zadržal v jugoslovanskem paviljonu. O ureditvi paviljona in o splošnem napredku jugoslovanske proizvodnje se je izrazil pohvalno. Izrazil je tudi prepričanje, da se bodo po podpisu zadnjih go-

AVSTRIJA POSTANE ZOPET NEODVISNA

Rusija ji bo vrnila petrolejske vrelce in DDSG

Ko so zahone sile sklenile oborožiti Zahodno Nemčijo in se je s tem sprijaznila tudi Francija, so Rusi prešli v diplomatsko protiofenzivo z namenom, da bi na meji proti Zahodu ustvarili pas nevtralnih držav in te odtrgali od zahodnega bloka Kaže, da jim je prva poteza uspela. Po pogajanju z avstrijskim kanclerjem Raabom, ki so ga povabili v Moskvo, so prepričali Avstrijske, da so se obvezali, da ostanejo nevtralni, se pravi, da ne pristopijo k vojaški zvezi z nobeno silo in ne dovolijo postaviti vojaških oporišč na avstrijskem ozemlju nobeni tuji državi. Z Avstrijo naj se čimprej sklene mirovna pogodba, nato bodo zapustile avstrijsko ozemlje čete vseh štirih veleil. Velike države bodo zajamčile, da se Avstrija ne bo združila z Nemčijo.

Po sovjetskem avstrijskem sporazumu se bo Sovjetska zveza zadovoljila z odškodnino 150 milijonov dolarjev. Nemško premoženje v Avstriji preide v last Avstrije — med tem tudi premoženje znane plovne družbe DDSG (Donaudampfschiffahrtsgesellschaft) — in sicer proti primerni odškodnini. Rusi prepuščajo Avstrijcem tudi družbo Orop, ki danes izkorišča avstrijske petrolejske vrelce v Zistersdorf, vendar

spodarskih sporazumov še bolj utrdili poslovni stiki med obema državama. Predstavnik Zvezne trgovinske zbornice G. Raša se je zahvalil sejemski upravi za vsestransko pomoč pri ureditvi razstave.

Letos razstavlja okoli 13.000 razstavljalcev iz Italije in tujih držav. Računajo na milijonski obisk sejma; saj ga je lansko leto obiskalo nad 4 milijone ljudi. Tujci se pohvalno izražajo o organizaciji sejma. Cene v milanskih lokalih so neverjetno visoke. Tako plačas za srednje kosilo okoli 2.500 lir. —OEC.

INVESTICIJE V ITALIJO

Po novem zakonu, ki ga je predložila italijanska vlada senatu, bo dovoljen prost izvoz obresti dividend in dobička od investicij tujega kapitala v Italijo. Italija hoče tako privabiti čim več tujega kapitala.

im bo Avstrija v zameno dobavljala petroleje v obsegu, ki ga bosta državi določili sporazumno. Poleg tega sta se državi sporazumeli, da se bosta v kratkem pričeli pogajati, da bi s trgovinsko pogodbo uredili trgovinske odnose. Po odhodu tujih čet iz Avstrije bo ZSSR vrnila vse vojne ujetnike in civilne osebe, ki še živijo v Rusiji.

Avstrija bo dobavljala Sovjetski zvezi petroleje v dvomesečnih obrokih. Računajo, da bo zdaj lahko sama razpolagala z ogromno količino petroleja, to je 3,2 milijona ton na leto, kar predstavlja vrednost 1,3 milijarde šilingov (šiling velja kol 23 lir). Avstrijske rafinerije lahko predelajo 1,5 milijona surove nafte. Njihovi obrati so že precej zastareli. Med premoženjem omenjene Donavske plovne družbe je tudi zelo moderno urejena ladjedelnica v Korneuburgu, nadalje ladjedelnice na pravni v skladišča. Ladij te družbe niso Rusi mnogo zaplenili; veliko potniško ladjo »Kavkasus« so odvedli na Volgo. Kot vojni plen so takoj po vojni zaplenili vse premoženje družbe DDSG na Madžarskem, v Rumuniji in Bolgariji. Na površine tega premoženja Avstriji ne upajo več.

Vendar nekaj upanja za naše „Amerikance“

Na ameriškem letalskem oporišču pri Vidmu

V petek, 22. aprila bo preteklo natanko pol leta, odkar so zavezniški zaupili naše mesto. Ne glede na ostale občutke, je ta dan mnogim Tržačanom in med njimi tudi številnim našim rojakom postal takorekro usodnega pomena. Vsi tisti, ki so bili kakorkoli zaposleni pri zavezniških, so tedaj čez noč izgubili službo in se znašli pred težkim vprašanjem: Kaj sedaj? Ostala jim je edina nada, da bodo čimprej našli drugo delo in medtem uživali skromno podporo brezposelnosti. Toda le malo jih je bilo tako srečnih, da so se jim uresničile te želje. Nekateri so se morali tudi odločiti za težak korak izselitve v Avstralijo. Ostali še vedno kažejo, da se bodo končno uresničile njihove obljube oblasti in kar je najhuje, je to, da jim prav danes poteka zadnji dan šestmesečne, skromne podpore, ki jo od sedaj naprej ne bodo več prejeli. Od vseh teh neizpolnjenih nad jim je ostalo še rahlo upanje, da bodo namešteni pri Ameriški letalski bazi, ki v Vidmu že nekaj mesecev pripravlja svoj glavni stan. Prav zato sem se namenil, da obiščem to oporišče in se pozanimam glede možnosti zaposlenja vsaj enega dela onih delavcev, ki so ob odhodu zavezniškov iz Trsta ostali brez dela.

Na prve sledove Amerikancev sem po mojem prihodu v Vidmu naletel že kar na postaji. Tu se namreč nahajajo njihova prometna pisarna, kjer so mi po kratkem pozdravu povedali, kako bom najlaže zvedel vse, kar me je zanimalo.

Videnci so Amerikancev navidez prav navdušeno sprejeli, ker so jih bili navajeni že iz leta 1945 in so tedaj imeli lepo priložnost pobliže jih spoznati. Medlo se je kar čez noč prebudilo z novimi možnostmi zasluzka in tega so se

postopku, se naučili angleškega jezika, in kar je najvažnejše, v dolgih letih službovanja izgubili stik z lokalnimi ustanovami, bo vsakomur jasno, da le njim pripada omenjena prednost za zaposlitev.

Trenutno je v Vidmu zaposlenih približno 40 Tržačanov, ki so v glavnem uradniki. Njih naloga obstoji v tem, da zavezniško vojaško enoto in njen glavni stan, ki je prvič prišla iz Amerike v Evropo, spoznajo in uvedejo v tukajšnje razmere in tako zlagajo na podlagi starih izkušenj iz Trsta bodoči medsebojni odnos z lokalnimi oblastmi. Na omenjenem uradu sem mimogrede zvedel, da so sedanje ameriške enote nekega predstraža letalskih enot, ki se bodo preselile v Videm in Aviano, čim bo za to vse pripravljeno. Sele tedaj, ko bodo prišle te enote z ustrežajočimi prevoznimi sredstvi in opremo za postavitev delavnic, bo upanje vseh onih, ki so že bili zaposleni pri podobnih oddelkih postalo stvarnost, ako se lokalne oblasti ne bodo prestreglo vmešavale z namenom, da bi Američani zaposlili brezposelne ljudi iz Furlanije. Kot sem bil informiran, je bil v tem pogledu že dosežen nekaj sporazum, na naslednji podlagi: Delovno silo, ki naj bi izvrševala preprosta ročna dela, za katere ni potrebno znanje angleškega jezika in poznavanje zapletene vojaške procedure, bo po svojih kriterijih izbrala Delavska zbornica v Vidmu med prebivalstvom s tamkajšnjo pristojnostjo, medtem, ko bo ostalim omočenega zaposlitev tudi iz drugih pokrajin, pri čemer pride v glavnem v poštev samo Trst in njegove že tako povsod prisotne Neapelj.

Torej je ostalo le še nekaj upanja tu di za naše „Amerikance«.

— ski.

PO SVETU

KAJ PA S KOROSKIMI SLOVENCI? Po srečnem zaključku "ovjetsko-avstrijskih pogajanj" v Moskvi bi se v kratkem morala začeti pogajanja z vsemi velikimi silami za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo. Kancelar Raab je v svoji poslanici avstrijskemu narodu z zadovoljenjem ugotovil, da osi- nje avstrijsko ozemlje po teh dogovorih nedotaknjeno. To se pravi, da ostanejo koroški Slovenci pod Avstrijo. Kakšne pravice bodo zahtevale zanje velike sile, ne vemo. Vsekakor je gotovo, da se mirovna pogodba ne bo mogla skleniti brez sodelovanja Jugoslavije, ki bo skušala doseči zanje, kar se bo dalo.

IZ TORBE g. SCHELBE IN MARTI-NA. Kaj sta prinesla italijanska držav- nika s svoje poti v Washington? Kakor poroča »New York Herald Tribu- ne« bo Seelbi zagotovili, da bo Medna- rodna banka za obnovu poddelila letos Italiji posojilo 70 milijonov dolarjev (1 dolar velja okoli 635 lir), v naslednjih dveh letih verjetno še skupno 200 mil- jonov dolarjev. ZDA bodo poslale Ita- liji 10 ton težke vode, ki jo bodo upo- rabljali za raziskovanje jedrne (atomo- ske) energije. — Tovarne FIAT bodo prejele naslednja ameriška vojska- na naročila: 1) za montažo 70 lovskih e- tal na reaktivni pogon vrste »F83K«; kar bo stalo 9 milijonov dolarjev; 2) za izdelavo poskusnega tipa 3 taktičnih letal in 27 drugih letal. Letala bodo za vojske NATO; 3) dogovorjeno je bilo, da bodo tovarne FIAT stalno poprav- ljale reaktivna letala NATO (vrst »J-47«, »F-86K« in »F-86F«).

PRESIDENKA REPUBLIKE v Ita- liji bodo v kratkem izbrali poslanci, senatorji in predstavniki avtonomnih dežel. Sedanjí predsednik Einaudi je bil izvoljen 12. maja 1948. Njegov man- dat poteče po 7 letih, to je 12. maja letošnjega leta. Liberalci želijo, da bi zopet kandidiral Einaudi. Krščanski demokrati se še ne morejo odločiti gle- de kandidata. Nekateri so za Einaudi- ja. Glavni tajnik stranke Fanfani se zavzema za Zollija, Gonellova skupina pa za Gronchia, ki je usmerjen bolj na levo. Togliatti je nastopil proti Einaudiju.

VOLILNE BORBE S PLAKATI NE BO VEČ. Rimska vlada pripravlja na- borbo s plakati. Po tem zakonu bo za vse stranke določena enaka površina, na kateri bodo lahko lepile svoje pro- pagandne lepake. V manjših krajih s prebivalstvom izpod 1000 prebivalcev, bo vsaka stranka razpolagala z enim do treh mest, na katerih bo lahko na- lepila svoje lepake. V večjih mestih bo dovoljeno večje število lepakov, in si- cer do 500; v Rimu, Milanu in Neaplju, se pravi v mestih z nad enim milio- nom prebivalcev, bo za vsako stranko dovoljenih največ 1000 lepakov. Dolo- čena bo tudi velikost teh, in sicer 2x1 za kandidate liste in splošno propagan- do ter 100x70 za propagando za po- samezne osebe. Kdor bo prekršil te do- ločbe bo kaznovan z zapornim do 6 me- secov. Te omejitve bodo veseli hišni lastniki, priložnostni lepilci pa bodo prišli ob precejšen zaslužek.

DVOBOJ DULLES-CORSI. Edward Corsi je Američan italijanske krvi, kar nam pove iz njegov priimek. Kot višji uradnik v uradu za priseljevanje, je bil podrejen znanemu ministru Dullesu. Urad vodi Scott McLeod. Corsi je imel nalogo, da izvede najnovejši ameriški zakon o priseljevanju. Po tem zakonu bi se smelo priseliti nekaj več Evropejcev, Dulles je nenadoma odpis- til Corsija iz službe. Corsi se ni dal ugnati, kar pripada prav tak republikan- skim stranki kakor Dulles. Javno je obtožil Dullesa, da ga je odpustil na pri- litisk demokratskega poslanca Francis Walterja, ki je nasprotnik priselje- vanja Italijanov v ZDA. Walter trdi, da je med izseljenško konferenco v Švici izvedel, da so bili v Italiji izpu- ščeni z zapora ljudje, obsojeni zaradi kazenskih prestopkov, in oskrbljeni z rednimi listinami za izselitev v ZDA. Zato je prišel do zaključka, da je tre- ba priseljevanje iz Italije preprečiti. Corsi trdi, da se pri doseljevanju v ZDA daje prednost prebivalcem Se- verne Evrope. — V spor med Dulle- som in Corsijem se je vmešal pravni- odbor ameriškega senata. Corsija pod- pirajo množice Italijanskih priseljen- cev, ki so postali ameriški državljani.

KONFERENCA 29 AZIJSKIH IN AFRIŠKIH DRŽAV. V Bandungu (v Indoneziji) so se 18. aprila sestali pred- stavniki 29 azijskih in afriških držav, ki hočejo organizirati v skupino nevtralnih držav. Tam zamenj je sed priseljevanja predsednika indijske vlad- de Pandita Nehruja v uradnem poro- čilu, ki je bilo izdano po Titovem obli- sku, je bila naglasna potreba po usta- novitvi tretje nevtralne sile, ki se ne bi pridružila ne Atlantskemu paktu ne vzhodnemu bloku.

ZARADI KITAJSKIH OTOKOV MACU IN KVEMOJ med Formozo in Kitajsko celino) ne pojeta v vojno ne angla ne Francija. To so Američa- nom jasno povedali Angleži in Fran- cozi. Predsednik francoske vlade Fau- re je izjavil, da je treba vse storiti, da se prepreči vojna zaradi kitajskih oto- kov. Ameriški list »Newsweek« piše, da bi se hoteli Angleži in Francozi po- gajati z Rusi, vendar ameriška vlada zavlačuje pogajanja. Eisenhowerjeva vlada se preveč zanaša na svoje le- talstvo in atomsko orožje. — Pred- sednik Eisenhower je nastopil proti admiralu Carneyu, ki je v neki svoji izjavi priporočil takojšen oborožen ob- račun z Rusi.

AMERIKA BO IZDAJALA SAMO STARE TAJNE. Ameriška vlada se je obvezala s posebno pogodbo, da bo 14 državam — članicam Atlantske ob- rambe organizacije NATO — sporo- čila dosedanje tajnosti glede izdelava- nja atomske bombe in pridobivanja at- omske energije; ne bo pa obveščala svojih zaveznikov o tekočih poskusih za izdelovanje novega atomskega orožja. Atomsko orožje in snovi za atomsko energijo bo zadržala sama in jih ne bo pošiljala državam-zaveznikom.

SVETOVNA TRGOVINA Z ZLATOM

Največ zlata je proizvedla Južna Afrika

V letu 1954 je svetovna proizvodnja zlata dosegla 27.700.000 unč (1 unča 28,35 grama) proti 26.250.000 v letu 1953. Največ zlata je pridela Južna Afrika, to je 13.235 unč (11.940 v letu 1953), nato Kanada 4.310 (4.069), So- vjetska zveza 1.868 (1990) in Avstralija 1.110 (1.075) unč.

Po poročilu Mednarodnega denar- nega zavoda cenijo, da doseže število zla- tih kovancev skovanih do leta 1952 v raznih mestih od Milana do Bejruta, 20 milijonov. Znatel del svetovnega zlata se prodaja v Hongkongu in Makau. Pravi, da to trgovino nadzoruje maj- hna skupina ljudi, ki izkoriščajo kra- jevne ugodnosti. Medtem ko je zasebni uvoz zlata v Francijo prepovedan, pri- hajajo iz tujine precejšnje količine zlata v Pariz. Londonski trg z zlatom, ki je bil ponovno odprt leta 1954, ni mogel doseči svojega vodilnega mesta, ki ga je imel pred vojno. Dokler ne bo furt šterling popolnoma zamenljiv, se londonski trg z zlatom ne bo mogel razmahati. Cena rudniškega zlata je v

Južni Afriki nekoliko popustila kar je v zvezi z izkopom urana. Sovjetska zveza prodaja platino na svetovnem trgu. Platino so zlasti kupovali Združene države v strateške namene. Paladija (srebrnobe kovine) je dosti na svetovnem trgu. Manj ga je na londonskem trgu zaradi 10-odstotne carine na uvoz; poleg tega prodajajo Rusi paladij samo za zamenljive funte sterlinge.

PROIZVODNJA SREBRA v letu 1954 je bila naslednja: v Mehiki 47 milio- nov unč proti 47,9 v letu 1953; v Zdru- ženih državah 37 milijonov leta 1953 37,7; v Srednji in Južni Afriki 34 (enako v l. 1953); v Kanadi 31 (38,3) milijonov; v Avstraliji 12 (12,5) mil- jonov unč, dočim cenijo rusko prodajo srebra nad 13 milijonov unč. Svetovna potrošnja srebra za industrijo in ko- vance je dosegla 219 milijonov unč, to je 5 milijonov več, kakor je bila ce- njena svetovna proizvodnja.

POVEČANA PROIZVODNJA JEKLA V MONTANSKI UNIJI. V šestih drža- vah, ki pripadajo Evropski premo- govni in jeklarski skupnosti, so marca pro- izvedli 4,6 milijona ton surovega jekla (3,9 ml. ton v februarju 1955 in 3,9 mil. v marcu 1954). Proizvodnja je lan- sko leto dosegla povprečno 3.649.000 t na mesec. Premogosa po v državah Mon- tanske unije izkopal v marcu 22,6 mil. t (19,95 mil. t v februarju 1955 in 21,81 mil. t v marcu 1954).

PROIZVODNJA NARASTILA TUDI V FRANCII. V marcu so francoske jeklarne proizvedle 1,13 mil. t surovega jekla in s tem dosegle najvišjo dose- dan raven. V prvih treh mesecih le- tošnjega leta je proizvodnja surovega jekla v Franciji bila za 26,7% višja ka- kor v prvih treh mesecih lanskega leta. Proizvodnja surovega jekla v Franciji in Posarju je marca znašala 1,4 mil.; v prvem tromesečju 1955 je v istem čr- ku v primeri z istim razdobjem lan- skega leta narasla za 24,4%.

MEDNARODNA TRGOVINA NA NEMŠKEM LESNEM TRGU

RAZVOJ LESNE TRGOVINE MED AVSTRIJO IN NEMČIJO

Trgovinska pogajanja med Avstrijo in Zahodno Nemčijo so se ugodno zaključila na Dunaju. Les, premog, us- nje, papir in vprašanje veleposoj- so predstavljale glavne predmete poga- janj. Avstrija ima poleg lesa, ki je na- menjen izvozu v Italijo in Holandijo na razpolago še okoli 115.000 kub. me- trov na mesec za ostale države. Raču- najo, da bo v najugodnejšem primeru imela na razpolago za Zahodno Nem- čijo 75–85.000 kub. metrov. Kontingent izvoznega lesa v Zahodno Nemčijo je lanko leto znašal 1.115.000 kub. me- trov. Glede jamskega lesa so se spora- zumeli, da bo kontingent dosegel 100 tisoč kub. metrov (lansko leto 150.000); kontingent brzojavnih drogov, ograj- nih kolov in drugih drogov bo znašal 30.000 kub. metrov (lansko leto 40.000).

V januarju in februarju je znašal iz- voz avstrijskega lesa v Zahodno Nem- čijo 95.600 oziroma 86.200 kub. m. Šil je razmeroma visok, ker gre še za iz- vršitev starih naročil na podlagi li- cenc iz leta 1954. Nemci računajo, da bo Avstrija kljub splošni omejitvi izvo- za lesa izpolnila njihove želje. Po vsej verjetnosti ne bo izvoz rezanega lesa v Zahodno Nemčijo kontingentiran; nem- ski uvozniki računajo, da bodo lahko prekorajili dosedanje mesečne kontin- gente. Vsekakor ostane v veljavi ome- jitev celotnega avstrijskega izvoza re- zanega lesa.

Po podatkih deželnega statističnega urada za Nordrhein-Westfalen so cene gradbenega lesa v prvem tromesečju 1955 polagoma popuščale. Izbrava standard obrobjenih desk (smreka, jelka ali bor) vrste III, 24 mm debelih in sicer 3–4 m dolgih se je prodajala v začetku marca povprečno po 195,30 DM kubični meter franco žaga; mesec poprej (7. februarja), je takšno blago stalo 196,30, 7. januarja pa 196,80. De- ske iz istega lesa širine 18–27 cm so stale 7. marca 211,60, 7. febr. 212,60 in 7. jan. 1955 prav tako 212,60 DM. Za- radi zimске sezone delo v tem času počiva in cene navadno naraščajo. Le- tos je bilo nazadovanje nenavadno majhno.

Gradbeni delavnosti ni še dovolj raz- vitya. Sicer bi bile cene čvrstje. Prvi teden aprila so plačevali pri južno- nemških proizvajalcih rezani les (bor) po 260–320 nemških mark za kub. m. Smrekov les iz Oberpfalza je šel po 220–230 DM za kub. m. Blaga je bilo precej na razpolago. Avstrijski les je stal na meji 125 DM kub. m.

Tržaški lesni trg

Tržaški lesni trg je zadnje dni v pri- čakovanju dokončne razjasnitve. Z ene strani gre za pričetek izvajanja jugoslo- vansko-italijanske trgovinske pogodbe, v kolikor gre za kontingentiran uvoz lesa iz Jugoslavije v Italijo, z druge strani so se v Rimu pričela italijansko-avstrijska trgovinska pogajanja, na ka- terih zavzemajo razgovori o povečanju izvoza iz Avstrije vzhodno mesto. Italija si prizadeva, da bi sedanji avstrijski kontingent v višini 180.000 kub. metrov povišala vsaj za 60%. Na tržaškem trgu se les levantskega tipa ponuja po 47 do- larjev fob Trst v tranzitu, centimetrs- kogo blago po 45 dolarjev. Tramovja- sloh ne ponujajo. Te cene se levant- skim trgovcem zdijo previsoke; ti bi bi- li pripravili plačati 50–51 dolarjev cif, kar bi ustrezalo ceni 45–46 dolarjev fob

DUNAJSKO PISMO

Novosti na spomladanskem velesejmu Trst okno v svet za Avstrijo

Dunaj, aprila

Letošnji velesejem je kakor vedno — že zaradi Dunajske smere — privabil mnogo obiskovalcev — zanesbnikov in gospodarstvenikov. Priveden je bila dobro pripravljena in zanimiva. Videli je bilo mnogo domačinov in tujcev, ki so v svojih jezikih hvalili vzorno ureje- no obsežno razstavišče.

Skupina gospodarstvenikov se je žu- dila, kako da ni zastopen Trst s svo- jimi dovolj močno strojno industrijo. Av- strijski namer ob vsaki priložnosti prav radi omenjajo Trst kot svoje nekdanje okno v svet; tudi sedaj bi tržaška loka- mora biti za vse zaledne države, zla- sti pa za Avstrijo. Avstrijski kritizirajo nove upravitelje Tržaškega ozemlja, češ da namenoma kvarijo gospodarske zve- ze z Avstrijo.

Med tujimi obiskovalci velesejem- ske prireditve so bili letos zelo zastopani Jugoslovani. Povsod si naletel nanje, na razstaviščih in v mestu. Iz razgovor- ra je bilo sklepiti, da bi radi pogolbli gospodarsko sodelovanje z Avstrijo. Za- to so se zelo zanimali za novodobne razstaviščne proizvode.

Novost na sejmu je vsekakor bila dvorana, ki se za vsako damo prilo- ž

Trst za običajno blago. Jugoslovani zahtevajo za tombante fob jugoslovans- ka pristanišča okoli 49 dolarjev, za običajno oploato 42 dolarjev in slabše vrste 38 dolarjev. Češkoslovaškega le- sa ni na trgu. Dobave Levantu iz Ro- munije niso redne.

Kaj bo uvažala Argentina

Argentinski finančni minister je ob- javil proračun uvoza za vse leto 1955. V ta namen je vlada določila 4.200 mi- lijonov pezov, in sicer: za razno blago, ki ga bo še določila 665 milijonov pe- zov; zavodu Instituto Argentino de Pro- mocion del Intercambio (za nakup alu- minija, lesa, jute, bakra, čina, stekla, za filme, itd.) 770 milijonov pezov; Fabricaciones militares in sicer za žveplo, razstrelivo in vžigalne vrvi 50 milijonov pezov; Direccion Nacional Industrias del Estado in razne uradne ustanove, za nabavo električnih potreb- ščin, železa in jekla, lesa, higienskih predmetov 565 milijonov pezov; Socie- dad Mixta Siderurgica Argentina za železne zlitine 60 milijonov; za naba- vo premoga, cinaste pločevine, celulo- ze, kavčuka, plemenske živine 1.300 milijonov pezov; za uvoz iz sosednih držav 790 milijonov; Banco Central je že razposlala navodila za izvršitev teh nabavk.

Lansko leto je argentinski izvoz zna- šal 9 milijonov 629.330 ton po količini in 6.721,3 milijona pezov po vrednosti; prejšnje leto 7.285.500 in 7.189,5 milijona pezov.

ITALIJANSKA PROIZVODNJA SVINCA IN CINKA V L. 1954. V letu 1954 je proizvodnja svinca v Italiji do- segla 35.000 t, kar pomeni, da je bila približno enaka kot v letu 1953. Pro- izvodnja cinka pa se je povečala v pri- meri z letom 1953 za okoli 8.000 ton in je dosegla 63.000 ton. Menijo, da se bo povprečevanje po cinku v letu 1955 znatno povečalo posebno s strani av- tomobilske industrije.

IZVOZ SOVJETSKEGA LEŠA SE VEČJA. V letu 1954 je izvoz sovjetskega lesa na svetovni trg znašal 275.000 standardov lesa različne oblike. V letu 1953 so prodaje v tujini znašale okoli 225.000 standardov, dočim so v letu 1952 izvozili 125.000. To leto bo sovjetska zveza dovolila kontingent za izvoz 400 tisoč standardov lesa.

ZMRZAL POSKODOVALA ZGOD- NJI KROMPIR V SPANJI. V pokra- jinah severno od Barcelone je zmrazil hudo poskodovala kulture zgodnjega krompirja. Računajo, da se bo pride- lek krompirja v teh pokrajinah zmanj- šal za 45% in bo zakasnel za 3 tedne.

V KRAJEM SE BO ČOKOLADA V SVICI POCENILA. S prvim majem bo švicarska čokoladna industrija poceni- la svoje izdelke. Kos čokolade, težak 100 gramov bo stal 0,90–1,00 švica- rskih frankov (1 švicarski frank okoli 149 lir). Pocenitev čokolade je v zvezi z težnjo padanja cen kakava na sve- tovnih trgih.

SPROSTITVE UVOZA V KENIJO IN UGANDO. Oblastva v Keniji so libe- ralizirala uvoz iz držav OBEK nekaterih proizvodov, med katerimi: avtomobil- ske in nadomestne dele, avtomobilsko in nadomestne dele, avtomobilsko in nadomestne stroje za urad, elektri- čne aparate, bombažaste izdelke. Uvoz naslednjega blaga iz držav OBEK je možen samo z licenco: maslo, olje in mastni izdelki, žitarice in sladkor, rabljeni kosti obleke, vreče iz jute in

niverzalni stroježi. Obiskovalci so se zanimali za majhen brusilnik, za pri- pravo za določanje trdnosti, dvorezilo za čevljarje in drugo. V živilski indus- triji je bil žarilnik, primeren za hla- dilno omario. Mlekarni bi si lahko na- bavile novost — mlečni merilnik s čr- palko, iz katere se natoči točno dolo- gena količina mleka v posodo. Razstav- ljeni so bili novi električni pisalni stro- ji, narekavalne priprave, registrirne blagajne, adresarji, fotokopirni stroji. Tehnični sejem je kazal najrazličnejše predmete novejših izdelave kot n. pr. ploščato anodno baterijo za ročne ra- dioaparate. Videli pa si še izpopolnje- pralni senalniki, pralne stroje in silne praktične novosti za gospodarstvo.

Mnogo ljudi s podeželskega pa je pri- vabila kmetijsko gospodarska razstava z novimi stroji za sodobno obdelovanje zemlje. Tu je bil nov traktor s priko- ljeno za prevoz lesa, dalje švicarski av- tokosilnik, s katerim dela le en moč ter razni drugi stroji in razni pripomočki za poljedelstvo. Umetniki - izumitelji so obiskovalcem prikazali svoje izume, za- to ni manjkalo vrvanja okoli njih.

Gospodarski ogledi, ki jih je organi- zirala velesejemna uprava, so bili o- biskovalcem zelo všeč — kakor tudi podjetjem, ki dosežejo v tem svoj tr- govski namen. Tudi ta spomladanski dunajski velesejem je bil vsekakor od- raz razvoja novejšega gospodarskega dogajanja v Avstriji sami, kakor tudi v tujini.

DENAR

OLAJŠAVE PROMETA Z VALUTAMI

Ministrstvo za zunanjo trgovino je ob spremembi dosedanjih ustreznih predpisov odredilo, da smejo banke pri izdajanju bančnih overil za izvoz po obrazcu A-Esport posredovati plačilo prostih valut in valut držav EPU tudi brez prvega in tretjega izdava omenje- nega obrazca, če se le dokaže izvoz blaga s predložitvijo carinskih bolet in fakture, ki jo je videlara carinarnica. V zvezi s tem je Cambital odredil, da mu mora banka v takih primerih pred- ložiti obrazec B-Esport, bariran na zgornjem desnem robu, v rubriki »per- spedizione convenuta in contratto en- tro il ...« pa izrecno zabeležiti, da gre za naknadno plačilo in da in 3. iz- vod obrazca A-Esport nista bila izstav-ljena (Pagamento posticipato. Mancata ricezione fogli 1 e 3).

VISJA CENA PREMOGA IZ PORURJA

Združenje premoegovnikov v Porur- ju je v svoji vlogi na Visoko oblast zahtevalo, naj ta dovoli zvišanje cen premoga iz Porurja. V vlogi navaja, da je treba zvišati cene, ker so bile zvišane plače rudarjev. Premogovniki zahtevajo zvišanje v razmerju 3,06 DM pri toni, v resnici pa bi ceno zvišali samo za 1,25 DM.

PROTI POVISANJU CENE LADJ- SKEGA PREMOGA. Združenje nem- skih ribičev na odprtem morju je vlo- žilo na vlado prošnjo, naj prepreči zvišanje cene ladijskega premoga.

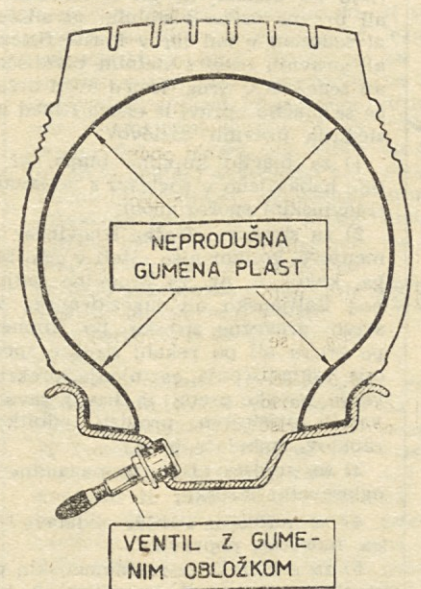
POMANKANJE PREMOGA V ZA- HODNI NEMČII. Povpraševanje po premogu je s strani nemške industrije naraslo. Zato mora Zahodna Nemčija uvažati čedalje več ameriškega pre- moga. Računajo, da bo letni uvoz ame- riškega premoga narasel na 3,5–4 mi- lijone ton, medtem ko je Zahodna Nem- čija lansko leto uvozila iz ZDA samo 1,8 milijona ton. Samo železarska in- dustrija bo potrebovala okoli 2 milij- na ton ameriškega premoga. Primi- njuje zlasti premog za koksanje. Ame- riški premog je bil doslej cenejši ka- kor premog iz Porurja, medtem pa je njegova cena poskočila na 67 zahodno- nemških mark za tono, čí Hamburg: premog iz Porurja stane 65 mark.

NADZORSTVO CENE UVOZENEGA JEKLA bi se v Italiji na zahtevo Mon- tanske unije moralo prenehati 1. aprila 1955. O tem bo še razpravljala Ita- lijanska vlada.

OLJKOVE SADIKE IZ ITALIJE. O- krajna združena zveza v Bujah namer- avata naročiti v Italiji 3.000 oljkovih sadik. Ljudski odbor je nakazal zdru- žni zvezi 400.000 dinarjev v ta namen.

tehnčne PREDNOST GUME BREZ ZRAČNICE

V Nemčiji so začeli s serijsko pro- izvodnjo avtomobilskih gum »Tubelless«. Kot že ime pove, so to gume, ki so »brez zračnice«. Točneje bi bilo, ko bi rekli, da pri takih gumah ni ločene zračnice, kajti ta je vdoljena v gumo, s katero tvori celoto.

Misel o spojitvi plača in zračnice v enoto so ostvarili v Ameriki že pred nekaj leti. Spočetka je ta guma »brez zračnice« bila preveč komplicirana. Priprave za neproduktivnost in za pri- vlačnost na kolezni obroč niso bile tako preproste. Šele polagoma so odpravili razne nedostatke in danes je to na vi- dez normalna guma. Šele ko natanče-

je pogledamo, opazimo, da je to guma »brez zračnice«. Koristi, ki jih daje nova guma, so raznovrstne. Vožnja je varnejša. Manj- še okvare nimajo nobenih posledic, več- je pa povzročajo le postopno opadanje zračnega pritiska. Guma je pri vrtenju hladnejša, kar ni trenja med plaščem in zračnico, in je zato trpežnejša. Av- tomobil s gumami »Tubelless« bolje »dr- ži« pot. Nova guma je lažja od normal- ne gume z zračnico in prožnejša. Z vr- sto poizkusov so ugotovili, da imajo no- ve gume v primeri z normalnimi večjo stabilnost na krivuljah in manjšo pol- znost. Ne pušajo zraku, čeprav zadene- jo na pr. ob cestni kamen.

Nove gume izdelujejo v 10 velikostih, ki bodo v glavnem zadostovale za vsa moderna vozila. V primeri z dosedanjimi gumami z zračnico bo cena teh gum »brez zračnice« približno 5% višja. No- ve gume izdeluje nemška podružnica Dunlop Gummi Compagnie. V prodaji so nove gume od marca t. l. Proizvod- nja teh gum je časno omejena na gume za osebnostne avtomobile.

PAPIR IZ SINTETIČNIH VLAKEN. Ameriška družba E. I. Du Pont de Nemours and Company (Wilmington) je uspeh pridobiti papir iz sintetičnih umetnih vlaken. V začetku bo novi pa- pir dražji kakor celulozni papir. Zato bo za zdej njegova potrošnja omejena, in sicer na področje, kjer je potrebna večja odpornost proti raznim kemika- lijam. Novi papir je uporabljen zlasti za izdelovanje papirnatih vreč in za zavijanje kemikalij. Odporen je poseb- no proti vlagi in svetlobi. Uporabljal ga bodo tudi za zimske jake, za razne li- stine in tudi kot razmerljivi papir.

V AVSTRIJI PREVLAJUJE EKONOMICEN »VOLKSWAGEN«. Statisti- ka je pokazala, da je bilo v mesecu ja- nuarju registriranih v Avstriji 2101 no- vih avtomobilov, od teh 694 znamke »Volkswagen«, 561 »Opel«, 294 »Fiat- Steyr« in drugi.

UMRLJE ALBERT EINSTEIN. V New Yorku je umrl v 76. letu svetovno znani fizik Albert Einstein. Zaslovel je s svojo teorijo o relativnosti. Po- rodu je bil Žid in zaradi tega je leta 1953 zapustil Hitlerjevo Nemčijo in se naselil v Ameriki. Njegova prava žena je bila Srbinja iz Novoga Sada, ki se je bavila z matematiko. Ko so ga vpra- šali, kako človek uspe v življenju, je postavil naslednji obrazec: $x = y + z$, za x je treba postaviti — delati, za y — zabavati se in za z — molčati.

SPREMENBE NA MADZARSKEM. Madžarska narodna skupščina je spre- jela ostavko dosedanjega predsednika vlade Imra Nagrya in imenovala za novega predsednika Andreja Hegedu- sa, ki je bil doslej predsednik vlade. Novi predsednik velja za izvedenca v kmetijskih vprašanjih.

SOVJETSKA ZVEZA BO ODPOVE- DALA POGODBO S FRANCIO IN ANGLIJO. Sovjetska vlada je pozvala predsedstvo Vrhovnega sveta, naj opo- pove zavezniški pogodbi s Francijo in Anglijo, ki sta bili sklenjeni po sre- nem zaključku svetovne vojne. Tako hoče Sovjetska zveza protestirati proti oborožitvi Zahodne Nemčije.

B. C.

POSTAVE IN DELO

Novo določbe o zaposlitvi delovne sile

Pod naslovom »Predpisi o zaposlitvi in pomoči za neprostoVOLjno brezposel- ne delavce« je bil nedavno objavljen v Uradnem vestniku odlok generalne- ga vladnega komisarja št. 89 z dne 10. marca 1955, ki prinaša na Tržaško o- zemlje na področju zaposlovanja delo- ne sile večje spremembe, kakor bi se moglo sklepati iz samega naslova citi- ranega odloka. Spremembe so v prime- ri z dosedanjimi določbami bivše ZVU liberalneje.

Znano je, da ZVU glede na posebni položaj svojega področja v pogledu predpisov o zaposlovanju delavcev ni sledila italijanskim zakonodaj, čeprav se je, kakor ta, držala osnovnega načela, da delodajalec v izbiranju delovne sile ni povsem svoboden (ukaz št. 85 z dne 25. aprila 1949). Poleg tega je ZVU s posebnimi izrecnimi določbami tega u- kaza uravnavala zaposlitve tujih držav- ljanov in pa tistih italijanskih držav- ljanov, kateri na njenem področju ni- so imeli rezidence; dočim veljavni ita- lijanski zakonski predpisi izrecnih za- konskih določb o zaposlitvi takih oseb nimajo.

Generalni komisar je vse predpise bivše ZVU o najemanju in dodeljeva- nju delavcev sedaj razveljavil in raz- tegnil na Tržaško ozemlje ustrezno ita- lijanskim zakonodaji, imenoma zlasti za- kon z dne 29. aprila 1949, št. 264 (ukre- pi za zaposlitve in pomoč za neprosto- voljno brezposelne delavce) z nekateri- mi posebnimi neveljavnimi spremem- bami. Ta zakon je precej obsežen; ima predpise o sestavi in nalogah osrednje komisije za zaposlitve in pomoč neza- poslenim, o vpisovanju v spisek neza- poslenih, o strokovni in finančni brez- poselnosti in pa nekateri splošni dolo- čbi. Pročuli bomo podrobneje samo tisti del zakona, ki prinaša spremembe gle- de najemanja in spremembe v postop- ku za dodeljevanje delovne sile; torej z tistimi predpisi, ki zanimajo pred- vsem delodajalce. Takoj v začetku pa moramo naglasiti, da obsega pojem »delavcev« ne samo ročno, temveč tu- di umsko delovno silo, torej tudi urad- nike in druge nameščenice.

Tudi po novih predpisih ostane še nadalje v veljavi načelo, da so deloda- jali dolžni najemati delovno silo med osebami, ki so vpisane v »namestitev- ne spisek« (liste di collocamento), t. j. v spisku brezposelnih. Izveti so prime- rji, kadar gre za naslednje osebe:

1. za zakonskega druga ali pa za so- rodnike in svake ne preko tretjega ko- lena (kar je veljalo tudi doslej);
2. za osebe z vodilnimi funkcijami;
3. za konceptno ali specializirano o- sebe, ki se sprejme na delo z javnim natečajem;
4. za delavce, katerih odmena je iz- ključno v deležu na dobičku, vstevši polovinarje in poljedelce z deležem na proizvodih (kakor doslej);
5. za delodajalce v zasebnem gospo- dinstvu (kakor doslej), za vratarje in za osebe, ki se namestijo v poklicnem studiju;

6. za delavce v podjetjih z ne več ko tremi nameščenici in pa z omejitvijo na jezikovno mešana ozemlja in gorske

Našemu kmetu strokovno izobrazbeno v slovenskem jeziku

vesnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUZENJA

Iz življenja SGZ
Dne 16. aprila je Zdrženje izrazilo solidarnost Koordinacijskemu odboru tržaških malih in srednjih podjetij. Izjavilo je, da podpira programsko resolucijo, sprejeto na zadnjem zasedanju v četrtih 15. aprila, kakor tudi resolucijo, s katero je bila proglašena splošna zapora malih in srednjih obratov za torek 19. t. m. Pozvalo je tudi svoje člane, maloprodajalce, obrtnike, naj se kompaktno udeležijo zapore.

Trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo in njeno izvajanje. Zdrženje si je oskrbelo besedilo nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo, pogodbe o obsejnim prometu med Trstom na eni strani ter Bujami, Koprom, Sežano in Novo Gorico na drugi strani ter pogodbo o obsejnim prometu med Gorico in Vidmom na eni strani ter Sežano, Novo Gorico in Tolminom na drugi. Zato obvešča vse svoje člane, ki se zanimajo za blagovno izmenjavo, predvideno v gornjih pogodbah, da se lahko zgledajo pri tajnosti Zdrženja, kjer bodo prejeli vsa zadevna pojasnila, ki se nanašajo na omenjene trgovinske sporazume.

Zdrženje opozarja, da je čas za vlaganje prošnje za uvozna-izvozna dovoljenja za blago, katerega izvoz-uvoz je predmet ministrskemu odobrenju, od 20. aprila do 5. maja. Prošnje morajo biti sestavljene v smislu veljavnih predpisov in dostavljene direktiji Urada za zunanjo trgovino v Trstu, ul. Genova št. 9.

NOVI ODLOKI VLADNEGA GENERALNEGA KOMISARJA
Odkol štev. 108, ukinitve obveznega plačevanja prispevkov za Blagajno za prejemke v poklicanih zasebnih nameščenecih glede delodajalcev sektorju trgovine, kreditnih in zavarovalnih zavodov ter davčnih zapnikov od dne 1. decembra 1954 dalje.

Ta odkol je razgledan na Tržaško ozemlje in ministrski odkol št. 125, ki je bil objavljen v Uradnem listu (Gazzetta Ufficiale) št. 35 z dne 12. februarja 1955. Odkol je bil objavljen v Uradnem vestniku št. 10, dne 1. aprila 1955.

Novo določbo o izvrševanju obrti
V Uradnem vestniku št. 11 (12. aprila) je bil objavljen odkol št. 125, ki bo uveljavljen 27. aprila in bo veljal do časa, ko bodo izdane nove določbe o izvrševanju obrti. Ta odkol odreja v glavnem naslednje:

Za obrtiška podjetja v smislu tega odkola veljajo vsa tista podjetja, ki vršijo kako dejavnost obrtiškega značaja za proizvajanje dobrin ali za dajanje uslug in pri katerih lastniki podjetja sami pomagajo s svojim strokovnim delom, ki zaposluje manjše število uslužbenecov (praviloma ne več kot 10 z družinskih članov vred, a brez vajencev) in ki imajo samo tako strojne naprave, ki niso primerne za popolno serijsko proizvodnjo.

Pri Zbornici za trgovino, industrijo in kmetijstvo v Trstu se ustanovi Komisija za obrtništvo z nalogi: 1) Da preučuje in predlaga sredstva za pospeševanje obrtiške dejavnosti; 2) da daje obrazložena mnenja o prirejanju obrtiških sejmov in razstav na Tržaškem ozemlju; 3) da vodi register obrti.

KRONIKA

POSOLJILNICA IN HRANILNICA NA OPČINAH se bo v kratkem preselila iz hiše društvene gostilne v nove prostore na nasprotni strani. Tam bo dobila tudi novo opremo.

SPREMENBE NA JUGOSLOVANSKEM PREDSTAVNIŠTVU. Predstavništvo FILIR v Trstu M. Vošnjak je priredil tržaškim častnikom čajnanko, med katero jim je predstavil novega vicekonzula Bojana Ljubega. Kulturni ataše prof. Sesa, ki je hkratičasno uravnaval tudi posle tiskovnega atašeeja, odide v Jugoslavijo.

ZA CISCENJE TRŽAŠKEGA MESTA (pomatanje ulic in odnosa smeti) predvideva tržaški proračun nekaj manj kakor 400 milijonov lir.

ZA VZDRŽEVANJE MESTNE VILE pri Lovcu, ki jo je občina daroval Zdrženju, tržaški dobrotnik Revoltella, porabi občina letno 9.670.000 lir.

DOHODKI TRŽAŠKE OBCE BO DO PO PRORAČUNU za letošnje leto znašali 3 milijarde 651 milijonov 832.000 lir, medtem ko znašajo stroški 8 milijard 247 milijonov 281.000. Priranjatelj bo do kril v glavnem iz državnega proračuna za Tržaško ozemlje.

TUDI VREME SE JE ZMESALO. V ponedeljek 18. tega popoldne je na Tržaškem Krasu nenadoma pričelo snežiti; snežilo je tudi v sredo jutraj. Iz Italije in Jugoslavije poročajo o snežnih zametih. V Zahodni Nemčiji, v Münchnu pa je 25. marca temperatura poskočila na 25 stop. Celzija.

PRIHOD ALPINCEV V TRST. Dne 23. 24. in 25. aprila priredijo bivši alpinci iz vse Italije izlet v Trst. Prišli bodo v uniformah, kakršne so nosili, ko so služili vojske. Napovedan je prihod 50.000 alpincev. V ta namen so organizirali 16 osebnih vlakov. Vsi gostinski lokali bodo v omenjenih dnevih lahko odprti tudi ponoči. Sobe za prenočišča so iskali tudi v tržaški okolici.

ZAPOSLENOST IN NEZAPOSLENOST V TRSTU. Dne 20. februarja je bilo v Trstu zaposlenih 85.841 ljudi, se pravi 386 manj kakor mesec prej. Dne 20. februarja 1954 je število zaposlenih znašalo 87.518. Število nezaposlenih je po podatkih Urada za delo doseglo 20. februarja tega leta 18.816, se pravi 72 več kakor mesec poprej. Število nezaposlenih žensk znaša 33,6% vseh nezaposlenih.

DAVKI SO VRGLI VEČ. V februarju letošnjega leta je bilo v Trstu nabrano posrednih davkov za 737.184.000 lir; samo davek na poslovni promet (IGE) je vrgei 573.693 lir; v februarju 1954 578.096 (sam IGE 436.650 lir).

Kaj moraš vedeti o socialnem zavarovanju

DOPOLNILNI PRISPEVKI
Dopolnilne prispevke odmerjajo na dva načina:

a) na celotne mezne prejemke ali plače;

b) na plače ali mezne v okviru tako imenovanega »maksimuma«.

O CELOTNI IN MAKSIMALNI PLAČI
Ker se dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje in dajate iz posebnih skladov (za družinske in druge doklade), ki jih upravlja Zavod za socialno skrbstvo, določajo na temelju celotne in maksimalne plače ali mezde, mo na šteje čitatelje pred objavo spiskov najprej seznaniti s pojma »celotne« in »maksimalne« plače.

Pod celotno delavčovo ali uslužbenčovo plačo štejejo poleg osnovne plače tudi vsi povški za starostno dobo, službene nagrade, vse izredno delo, trinajsta plača ali drugi tovrstni prejemki ter 40% od celotnega zneska za potnišne in mezdo. Od celotnih prejemkov so izključene družinske doklade, prispevek za kruh, nagrade za neizrabljene počitnice, blaginjske ter vse druge slučajne nagrade. Z eno besedo, socialna zavarovanja se morajo plačevati od celotnih prejemkov, ki so vpisani v knjižni plač (Libro paga), po lestvici št.

5. Najnižji (minimalni) znesek plače ali mezde znaša 400 lir na dan. Od tega zneska se računajo socialni zavarovalni prispevki tudi v primeru, če je dejanska plača nižja od tega zneska.

Nižja mezda ali plača za odmero prispevkov po lestvici št. 6 pa je določena v okviru tako imenovanega »maksimuma«, to je najvišjega zneska za odmero prispevkov, ki ga spoznavamo določijo prizadete stroke delavcev in uslužbenecov, ministrstvo za delo ter Zavod za socialno skrbstvo. Zdej so v veljavi »maksimumi« plač za naslednje stroke:

a) za industrijske delavce in uslužbence:

za mesečne plače (900x26+750x26) za mesečne plače ali mezde za dnevne plače

b) za delavce in uslužbence v obrtištvi:

Za oba spola brez izjeme ter za vsa razdobja po L. 900 na dan.

c) za zaposlene v trgovini, v prostih poklicih in umetnostih:

za mesečne plače za polmesečne ter 14-dnevne plače za tedenske plače ali mezde za dnevne mezde

d) za zaposlene pri predelovanju tobaka:

Za oba spola brez izjeme ter za vsa razdobja po 750 lir na dan.

Ko smo pojasnili odmero socialnih zavarovalnih prispevkov po celotni mesečni plači ter po mezdah in plačah v okviru »maksimuma«, lahko objavimo že omenjeni lestvici št. 5 in št. 6, ki določata višino dopolnilnih prispevkov za razne vrste socialnega zavarovanja.

Za osebe vseh podjetij		Za osebe podjetij, ki niso podvržena zavarovanju za invalidnost, starost in potomec	
Za vsa zavarovanja	Brez zav. za brezposelnost	za jetiko in brezposelnost	Brez zavarovanja za brezposelnost
A) Dopolnilni pokojninski sklad	9% (x)	9% (x)	—
B) Obvezna zavarovanja:			
a) za jetiko	2.60 %	2.60 %	2.60 %
b) za brezposelnost	2.00 %	—	—
SKUPNO	13.60%	11.60%	4.60%

X. — V dopolnilni pokojninski sklad za zavarovanja proti invalidnosti, za starost in potomec morata prispevati delavec in uslužbenec neposredno eno tretjino dopolnilnega zneska, to je 3% od celotne plače ali mezde. Ta znesek oddaje delodajalec od celotne plače a li mezde, ki jo prejema delavec ali uslužbenec podjetja, ter ga poravnava neposredno Zavodu za socialno skrbstvo.

STROKE:	Za družinske doklade	Za plače vpoklicanih uradnikov	Za dopolnilne mezde industrijskim delavcem	SKUPNO	
Industrija	22.50 % (x)	—	1.50 %	24.00 %	22.50 %
Obtistištvo	13.00 %	—	—	13.00 %	13.00 %
Predelava tobaka	17.00 % (xx)	—	—	17.00 %	17.00 %
Trgovina	21.00 %	—	—	21.00 %	21.00 %
Poklici in umetnost	21.00 %	0.80 %	—	21.00 %	21.80 %
Denarne ustanove	11.20 %	—	—	21.20 %	21.20 %
Zavarovalne ustanove	16.50 %	—	—	16.50 %	16.50 %
Izterjevalnice davkov	12.10 %	—	—	12.10 %	12.10 %

— Zaradi nedavnega povišanja dajatev za družinske doklade v industriji je veljal prispevek 22.50% le do 31. decembra 1953. V razdobju od 1. januarja do 31. julija 1954 je znašal ta prispevek 30%, od 1. avgusta 1954 dalje pa znaša 31.40%. Gre za prispevek blaga je iz praktičnih razlogov določil Zavod za socialno skrbstvo zaradi povečanih dajatev za družinske doklade, katerega pa še niso dokončno in spoznavamo določile pristojne oblasti in prizadete stroke.

— Od 1. novembra 1952 je treba k prispevku 17% pristiti še začasni dopolnilni prispevek 1.65%, to je skupno 18.65%.

(Se nadaljuje)

Tržačani zahtevajo odločnejše ukrepe

Koordinacijski odbor združenj malih podjetnikov, obrtnikov in trgovcev, v katerih je vključenih okoli 13.000 podjetij, je za torek, 19. aprila napovedal splošno zaporo podjetij od 13. do 24. ure. Organizirani so solidarno izvedli zaporo, da bi tako protestirali proti zavlačevalni gospodarski politiki rimske vlade, ki se ni lotila s potrebno odločnostjo in primernimi ukrepi reševanja tržaške gospodarske krize. Zapor je se pridružil še delavstvo s splošno stavko, da bi hkrati dalo duška svojemu ogorčenju zaradi navedenih ukrepov Zdrženja in tržaških ladjedelnic (CRDA), s katerimi so bile prizadete socialne in sindikalne p. z. v. c. delavstva. Delavci bodo nadaljevali gibanje s kratkimi presledki dela.

Tržačani niso doslej — niti v času Zavezniške vojaške uprave — pokazali toliko poguma in odločnosti. Gre pa za obstanek tisoč in tisočih podjetij, njihovih nameščenecv in delavcev, skratka, gre za samo življenje Trsta kot pomorskega, trgovskega in industrijskega središča. Gibanja ni zadržala niti napoved ministra Tambronija nekaterih vladnih ukrepov glede zboljšanja pomorskih zvez iz Trsta. Zadeva je vsekakor resna. Ni dvoma, da se o tem zdaj prepirajo tudi v palači vladnega komisarja in v Rimu. Gibanja ne bodo zaustavili niti napadi tržaškega župana niti posamezni stavko-kazi ali kakršno koli zastraševanje. Jasno se vidi, da se zavlačevalna politika ni obnesla. Javnega mnenja ne bo mogoče pomiriti s še tako lepimi obljubami, pa tudi ne z organizacijo vsedravnih kongresov v Trstu ali z množičnimi manifestacijami izletnikov iz Italije. Nove, ladje, nove proge, obsejni promet, prostje gibanje med Trstom in zaledem, zapora proti nadaljnemu priseljevanju iz Italije, sporazum z zalednimi državami o uporabi pristanišča, delo italijanskim podjetjem in zaščita domačega kmetijstva — to bi bili ukrepi, s katerimi bi se dalo res kaj doseči.

PO TEJ POTI NE PRIDE NAPREJ

Občine Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor imajo skupnega inženirja, ker so posamezne preiskube, da bi ga lahko same vzdrževale. Inženir je bil nastavljen pred dobrim letom, torej je bil po Zavezniški vojaški upravi. Po studiju, strokovni kvalifikaciji in tudi glede državljanstva ustreza vsem zahtevam določbam in uživa v Trstu tudi med italijanskimi tovaršiški glas prvostopsnega gradbenika. Nova uprava, se pravi višji uradnik vladnega komisarja za tržaško ozemlje, je zahteval, da mora Konsorcijska za tehnično službo omenjenih treh slovenskih občin, ki je namestila sedanjega tehniika inženirja, razpisati to mesto v smislu italijanskih zakonov. Konsorcijski je to storil, ne da bi šel zadevo do dna, sicer bi bil ugotovil, da gre za to, da se nato mesto postavi Italijan. Natečaj se je udeležil tudi sedanji inženir, po rodu Slovenec, toda njegova prošnja je bila takoj odbita, češ da je prestar, čeprav je v polnem razmahu svojih ustvarjalnih sil. Določbo o natečaju namreč določajo, da ne smejo udeleženci prekoračiti določene starosti. Ker nimamo tržaški Slovenci trenutno še mladih inženirjev — saj je bil v času fašistične vladavine našim ljudem takšen studij nemogoč, ker ni bilo upanja za zaposlitev — bo to mesto zdaj zasedel Italijan. Danes studij na italijanskih fakultetah več slovenskih tehnikov iz Trsta. Kam pojdejo v bodoče, ako ne bo niti v slovenskih občinah mesta za nj. Kaj velja je londonski Memorandum, ki govori o enakopravnosti pri nameščenju v javne službe, ako se v praksi lahko tako izžiga? Župani prizadehi občin naj prikažejo vladnemu komisariju to vprašanje v vsej njegovoli goloti. Vsa slovenska javnost se zanima, kako se bo zadeva končala.

GRADITEV NOVE LADJE. Minister za mornarico Tambroni je preteklo nedeljo pristvovala polaganju gradnja za 1900-tonsko ladjo v ladjedelnici Sv. Justa. Ob tej priložnosti si je ogledal pristanišče. Predsednik plovnice družbe »Tržaški Lloyd« admiral De Courten mu je priredil sprejem.

S. I. L. L. A.
SOSSI ALFONZ
UVOZ LESA
GORICA
Ulica Duca d'Aosta 17
TEL. 34-36

LUIGI ZONGHER
Radio - elektrika prodaja in popravila. — Popravila tudi električne stroje.
IMPORT EXPORT
Gorica, Corso Verdi 1
Telefon: 23-64

MRACH ZOFIJA
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA MEDNARODNI PREVOZ S RAMIONI — TRGOVINA Z DRVIMI IN PREMGOGOM
GORIZIA - GORICA
VIA ALPIERI 11-13 - TEL. 34-32

ELEKTRO-INSTALCIJSKO PODJETJE Ambrožič Milan
TRST, UL. BOCCACCIO ŠT. 10
Sprejemamo vso popravila in naročila za nove instalacije vseh vrst električnih napeljav
Pokličite našo telef. št. 29-322! So priporočamo

Kdaj bodo priznali našim obrtnikom enakopravnost? Vážen odkol vladnega komisarja za Tržaško ozemlje

Starejši obrtniki v Trstu se gotovo še spominjajo, da so pod nekdanjo avstrijsko vladavino smeli izvrševati rokodelsko obrt kot samostojni mojstri samo tisti, ki so prejeli od obrtne oblasti obrtni list; spominjajo se tudi, da je mogel prejeti obrtni list le, kdor je dokazal strokovno usposobljenost. Za večino rokodelskih obrti je bila predpisana dovršena vajeniška doba s pomočniškim izpitom, za vajeniško pa še vsaj triletna pomočniška doba. Tak ali podoben obrtniški režim poznajo še danes n. pr. v Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji in Franciji, samo da se zahteva dandanes razen vajenske in pomočniške dobe tudi še tako imenovani mojstrski izpit.

V Italiji je opravljanje rokodelske obrti prosti; dokaz o strokovni usposobljenosti se ne zahteva. Zato je zanimivo, da je liberalna skupina poslancev vložila v parlamentu pred dvema mesecema predlog zakona, s katerim naj bi se tudi v Italiji uredilo opravljanje rokodelske obrti na podoben način. Sicer naj bi smeli izvrševati rokodelstvo tudi tisti, ki bi obrtnice ne imeli; toda kdor koli bi se potoževal za uradno priznanje značaja rokodelca in hotel uživati ugodnosti, ki bi jih zakon priznaval obrtnikom na področju socialnega zavarovanja, kredita in davkov, bi moral v bodoče doseči obrtni list, ki ga zakonski osnutek imenuje »apertato di mestiere artigiano«. V ta namen pa bi moral doprinesiti dokaz, ne samo o strokovni izvečenosti, temveč tudi o zadostnem znanju računovodstva, trgovske zakonodaje, določb o socialnem zavarovanju in blagovznosti.

Zakonski predlog seveda še ni zakon in tudi ni moč v naprej vedeti, če ne bo doživel kakšnih sprememb, preden postane res obvezen.

Tem bolj je zato zanimivo, da je generalni vladni komisar razglasil odkol št. 125, ki se uveljavlja 27. aprila in ki prinaša še sedaj neke novosti v izvrševanju rokodelske obrti na Tržaškem ozemlju. Po tem odkolu bo pri tržaški trgovinski zbornici ustanovljena posebna komisija za obrtništvo (commissione per l'artigianato), ki bo imela razne naloge; med njimi tudi to, da bo vodila register obrtniških podjetij in imenovala izpitne komisije za podelitev izpitneval o usposobljenosti za opravljanje določene obrti.

V obrtni register bodo vpisani avtomatično, brez posebne prošnje, vsi tisti, ki so tačas že vpisani kot obrtniki (artigiani) pri tržaški trgovinski zbornici. Vsi drugi rokodelci pa, kateri bodo ho-

telu uživati ugodnosti, ki so že ali pa ki še bodo uvedene v prid obrtnišva, bodo morali zaprositi v šestih mesecih za vpis v omenjeni register.

Pri reševanju prošnje za vpis bo moral komisija ugotoviti, ali ima prosilec strokovno sposobnost in pravstvene pogoje za opravljanje določene obrti; kako pa se usposobljenost dokaze in kateri so pravstveni pogoji, ki se bodo zahtevali, v odkolu ni povedano; verjetno bo imela komisija v tem pogledu pravico proste presoje. Poleg tega pa bo morala upoštevati komisija tudi, da li ima prosilec vsaj toliko opreme, da more opravljalci obrt, in tudi vse tiste okoliščini, ki po njenem mnenju služijo za zaščito potrošnikov in poklicnega ugleda obrtniške kategorije.

Ce obrtnik katerega izmed zahtevanih pogojev izgubi, ga bo smela komisija izbrisati iz registra; izbris bo imel seveda za posledico, da rokodelce ne bo več mogel uživati predvidenih ugodnosti.

JUGOSLOVANSKE LADJE
Jugoslavija. »Titograd« je odplula 8. aprila iz Reko s 780 t blaga na prosi proti Levantu. »Vojvodina« je prispela iz Severne Evrope s 798 t, vkrcala 320 t in odplula 13. aprila na Reko. »Zagreb« je prispela 10. aprila iz Aleksandrije s 1700 t, vkrcala 530 t in odplula 13. aprila na Bliznji vzhod. »Avala« je prispela 12. aprila iz Severne Evrope s 630 t in odplula istega dne na Reko. »Vranjica« je prispela 13. aprila iz Izraela s 300 t pomaranč in odplula 13. aprila na Reko. »Učeka« je prispela z Daljnega vzhoda s 1720 t in odplula 17. t. m. na Reko. »Dinarac« je prispela 18. aprila iz Severne Evrope s 796 t, vkrcala 300 t in odplula 19. aprila na Reko.

Pričakuje se prihod: »Makedonije« 24. aprila iz ZDA, »Skopja« 25. aprila z Bliznjega vzhoda, »Triglava« 29. aprila z Daljnega vzhoda.

Jadrolinija. »Istra« je prispela 12. aprila iz Pireja z 230 t, vkrcala 200 t in 14 potnikov ter odplula 13. na Reko. »Lastov« je prispela iz Pireja 19. aprila s 370 t, vkrcala 193 t in 17 potnikov ter odplula 20. na Reko.

Pričakuje se prihod: »Istra« 26. aprila. ZVISAJE BRODARIN NA SREDNEM ZEMLJU IN ZAHODNI EVROPI. S 1. majem se bodo povišale za 10% c. d. darine na blago vkrcano v zahodnoevropskih pristaniščih namenjeno v Sredozemlje ali v Levant.

POTNIK TORISTIČKO PODUZEČE ZAGREB - JUGOSLAVIJA
Tel. 32-257, 8, 9
Odjeljenje za inostranstvo telefon: 32 - 726
Vrši: hotelske rezervacije, prodajo sve vrste voznih isprave za zemljo i inostranstvo - željezničke, brodske, avionske - organizira izlete, putovanja i ekskurzije, vrši menjajku službu, službu paspoša i viza te fototlužbu

F. SPADARO
SPECIJSKA TVRKA SPECIALIZIRANA V LESNI STROKI
TRST - TRIESTE
VIA GHEGA ŠTEV. 2
TEL. 33-785 in 31-087
SCALO LEGNAMI - SERVOLA
TEL. 96 847
SCALO LEGNAMI - PROSECCO
PONTEBBA
VIA MAZZINI 49 - TEL. 59
Poštni predal 184
Telegr.: SPADSPEDIT

Jakob Vatovec Nasl.
TRST - Via Torrefbianca 19
Tel. 28-587, 37-561
UVOZ IZVOZ
KOLONIALNEGA BLAGA INDUSTRIJSKIH KEMIKALIJEV TEHNIČNIH PREDMETOV TKANIN IN OBLEK
POŠILJA TUDI DARILNE PAKETE

Te in druge določbe odkola bodo veljale toliko časa, dolter ne bodo izdani novi predpisi o opravljanju obrti.

Komisiji bo predsedoval predsednik trgovinske zbornice; druge njene člane bo imenoval generalni komisar tako, da bo komisija sestavljena: iz treh podjetnikov-obrtnikov, ki jih bo izbral izmed devetih oseb, katere bo predlagalo Zdrženje obrtnikov, iz enega predstavnika ravnateljstva za delo in socialno zavarovanje, iz enega predstavnika inspektorata za delo, iz enega predstavnika delojemalcev pri obrtniških podjetjih, ki ga bo gen. komisar izbral izmed treh oseb, ki jih bo predlagale sindikalne organizacije delojemalcev, iz enega predstavnika Zdrženja obrtnikov in iz delegata Državne ustanove za obrtništvo in malo industrijo v Trstu.

Radovedni smo, ali bo vsaj izmed obrtnikov izbran v komisijo kak Slovenec. Slovenski obrtniki so organizirani v omenjenem Zdrženju obrtnikov in v Slovenskem gospodarskem Zdrženju. Obstaneke tega je odkol vladnega komisarja ignoriral, čeprav je preteklo od podpisala Lond. Memoranduma več kakor 5 mesecev.

dr. D. Skr.

Minister Tambroni napovedal nove proge

V nedeljo je minister za trgovinsko mornarico Tambroni v palači vladnega komisarja sprejel predstavnike tržaškega gospodarstva in župana Bartolija in jih obvestil o nekaterih ukrepih za dvig obnove tržaškega gospodarstva, ki je v hudi krizi. Med vojno je namreč izgubilo skoraj vso mornarico. Poleg tega so večino ladij, ki so bile zgrajene v Trstu po obnovitvenem načrtu Zavezniške vojaške uprave, odvedli v Genovo, kjer so registrirane.

Dva dni pred prihodom ministra za trgovinsko mornarico je priobli gospodarski list »Il Globo« priobli kratek članek o ukrepih za obnovo tržaškega pomorstva, v katerem je prišlo do izražanja mnenja genoevskih brodarjev, ki jim pač ni ljuba obnova tržaškega pomorstva. Članek opozarja, da ni mogoče reševati vprašanja uvedbe novega prog z izhodiščem v Trstu osamljeno, temveč je treba obravnavati vprašanje razdelitve prog hkrati med vsa italijanska pristanišča. Pisec priznava, da je tržaško pomorstvo v krizi, vendar navaja za to znano priljubljeno opravilo, češ da je te krize kriv razpad tržaškega zaledja in da vpliva prav ta okolnostna skrajšanje tovrstnega in osebnega prometa. »Il Globo« nastopa tudi proti temu, da bi Trstu vrnilo Genovo na Daljni vzhod. To bi škodilo Genovi, ki so ji leta 1952 že vzeli progo proti Južni Afriki in dalj Trstu. (To progo je Trst imel že pred vojno). Tedaj je nekako v zameno ostala v Genovi proga proti Daljnemu vzhodu.

Minister Tambroni je Tržačanom v načelu obljubil progo Trst-Pakistan-Indija; toda ta proga se bo dala uvesti šele, ko bo vlada sklepala nove konvencije o državnih podpori italijanskim plovnim družbam, in sicer konec tega leta za prihodnje leto. Nove konvencije bodo trajale 20 let.

Zdej bo rimska vlada izvedla naslednje ukrepe, ki naj bi Trstu pomagali iz sedanje stiske: a) Trstu bodo vrnilo znani potniški ladij »Saturnio« in »Vulkanio« (vsaka po 24.000 ton), ki zdaj plovetja na progi Neapel-Genova-New York; od septembra dalje bosta pluli na progi Trst-New York; b) s 4 ladjami vrste »Liberty« bodo uvedli tovrstno progo Trst-Brazilijska; c) obnovo ladij bodo proge proti Istri in Dalmaciji. Rimska vlada je se obvezala, da bo s predstavniki tržaškega gospodarstva proučila ostala pomorska tržaška vprašanja in upoštevajo potrebe tržaškega pomorstva pri sklepanju novih konvencij z državnim holdingom »Finmare«, katerega član je tudi »Tržaški Lloyd«.

Sam tržaški župan Bartoli in predsednik trgovinske zbornice Cosulich sta pripomnila, da obljavi teh ukrepov, da niso zadostni. Kap. Cosulich je ob tej priložnosti tudi omenil, da postavljajo pristanišče Trst, Benetke, Ancona, Bari in Brindisi skupne zahteve proti zastavljanju jadranskih pristanišč v prid Genove in Neapla. O tem vprašanju so se posvetovali predstavniki trgovinskih zbornic jadranskih pristanišč dan poprej v Benetkah.

Predsednik Cosulich je zopet poudaril nujno potrebo, da se Trstu določijo hitre proge proti Daljnemu vzhodu. Resolucija občnega sveta je zahtevala, naj se na te proge postavijo 4 hitre ladje; tudi za progo v Južno Ameriko niso počasne ladje »Liberty« primerne. Občanski svet je zahteval tudi proge iz Trsta v Severno Evropo, ter končno okrepitev proge proti Bliznjemu vzhodu in Crnemu morju.

PROMET
v pristanišču

PROMET V PRISTANIŠČU ANVERSA RASTE. Pristanišče promet v Anversu je v mesecu marcu dosegel novi rekord. V pristanišče je priplulo 1.232 ladij s skupno tonažo 2.920.000 ton.

BREMENSKA LADJEDELNICA DO-KONCALA ONASSISOVA NAROCI-LA. Ladjedelnica »A. G. Wereser« v Bremenu je dokončala zadnjo ladjo petrolejko med naročili znanega brodarja Onassisa. Gre za 21.850 tonsko »Olympia Sky«. Ta ladja je bila 18 petrolejka, ki je bila zgrajena po Onassisovem naročilu v nemških ladjedelnicah. Onassisovo naročilo je doseglo 441.600 ton ladjevaj!

„GOSPODARSTVO“
izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, Ulica Geppa 9, tel. 39-933 - CENA: posamezna številka lir 25, za Jugoslavijo lir 15. — NAROCNINA: letna 600 lir, polletna 350 lir. Pošt. tek račun »Gospodarstvo« št. 11-9396; za Jugoslavijo letna 380 din, polletna 200 din; naroča se v Trstu v Komunalni banki št. 60 KB-1-2-375 za čeno B leina 380, poln. 200 se naročajo neposredno pri upravi »Gospodarstva« — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolca 40 lir, za inozemstvo 60 lir.
Odgov. urednik dr. Lojze Berce
Založnik: Založba »Gospodarstva«
Tisk: Tiskarna »Graphis«

Ribarič Ivan
UVOZ IZVOZ
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 96-510

TERGESTINA COMMERCIO
IMPORT-EXPORT-TRANZIT
Trst, ulica Machiavelli 15 Pošt. pretinac 162
UVOZI: mečkini i vočne sokove, sočivo, govedinu, creva, jaja i perad.
IZVOZI: pirinač, kafa, biber, čaj, margarin, plutu, rafinju, sizal, mirodije itd.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
SOCIETÀ GORIZIANA AUTOTRASPORTI
GORIZIA - VIA DONIZETTI N. 27 - TEL. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

SILA JOŽEF
UVOZ IZVOZ
VSAKOVRSNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA
TRST — Ulica F. Filzi št. 23 - Telefon 37-004

TRŽNI PREGLED

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki je bilo v preteklem tednu mirno. Prekupčevalci so predvidni pri nakupih in si nabavljajo le toliko blaga, kolikor ga takoj razprodajo sproti. To velja zlasti glede kupčij z rižem, sirom in vinom. Kljub temu so cene ostale neizpremenjene.

Cene pšenice so ostale na prejšnjih kvotacijah in se verjetno ne bodo izpremenile do naslednjega pridelka, razen cene mehke pšenice v nekaterih krajih Severne Italije, ki je poskociła za 50 lir pri stotu. Cene koruze je popustila. Cene riža so sible, ker je povpraševanje majhno glede na velike zaloge. Vsi vremeniki nepravilno se je majnska kosnja zakasnila; zato ni padla cena lanskega sena. To velja za Severno Italijo, v Južni in Srednji Italiji je nova kosnja vplivala na cene lanskega sena.

Po klavni živini je še vedno precejšnje povpraševanje. Cene so krepke in sklepanje kupčij gre od rok. Miren je trg s prašiči. Enako tudi trg s maslom. Kupčije s sirom so skromne. Zanimanje je le za ovčji sir, ki ga dobro prodajajo. Cene olivnega olja so še vedno krepke, čeprav po njem ni velikega povpraševanja. Za vino ni zanimanja; proizvajalci zlasti tisti v Južni Italiji, so zaradi tega v skrbeh. Cene so nekoliko padle.

Cene zelenjave padajo; dočim so cene limon, pomaranč in jabolk visoke. Na trgu s suhim sadjem prevladuje ponudba.

ZITARICE

ROVIGO. Pšenica Polesine fina 7.650 do 7.700, dobra 7.550-7.600, navadna 7.500 do 7.550; pšenična moka tipa 00a 9.700 do 9.800, tipa 00b 9.150-9.350, tipa 00c 8.750-8.950, tipa 00d 8.550-8.650; koruza: moka rumena 6.300-6.400, bela 6.300 do 6.400; rumena koruza marano 5.800 do 5.900; činkantvin 5.140-5.400; bela koruza 4.400-4.600; oves 5.300-5.500; rž 4.900 do 5.000; oštreni ječmen 5.200-5.300; pšenični otrobi 3.600-3.700.

PAVIA. Neolušeni riž: Maratelli 6700 Razza 77 6550; Bersani 6700; Vialone 7350; Arborio 7500 lir stot.

ZIVINA

REGGIO EMILIA. Živina za zakol: volli I. 300-330 lir kg žive teže, II. 250-270; krave I. 230-260, II. 180-210; slabše vrste 150-170; junci I. 300-330, II. 270 do 290; junice 270-290; teleta 50-70 kg 330-370, 70-90 kg 370-390, nad 90 kg 400 do 430.

Živina za rejo: teleta 50-70 kg 370-420, 70-100 kg 420-450; vprežni vol 290 do 320; molzne krave I. 150-170.000 lir rep, navadne 120-140.000; bikci 120 do 140.000; prašički za rejo 18-20 kg 800-820 lir, 20-25 kg 780-800; debeli prašički 120-150 kg 390-395; 151-180 kg 395 do 400, nad 180 kg 400-405.

PERUTNINA

MILAN. Zaklane racje 600-650 lir kg; živi zajci 340-400, zaklani s kožo 480-520, brez kože 480-550, zablane pegatke 100-1200; žive kokoši 650-700, žive inozemske kokoši 600-625; zablane kokoši 850-900; inozemske zmrazjene kokoši 500-600; zaklani golobi 950-1000; živi piščanci 1050-1100, II. 825-875; inozemski piščanci 675-700, zmrazjeni 550-650; zaklani piščanci I. 110-1250, II. 900-1000; zaklani inozemski purani 400-500, zablane pure 450-500; sveža jajca I. 24,50-25,50 komad, navadna 23-24; inozemska sveža 21-24.

MLECNI IZDELKI

MILAN. Za kg koi proizvodnja brez davkov: maslo iz smetane krajevne proizvodnje 830 lir, iz drugih krajev Lombardije 790; čajno maslo 890. Sir grana proizvod. 1953 730-780, proizvod. 1954 510 do 590, svež 1-30 dni 350-370, 30-60 dni postan 380-400; Sbrinz star 1 mesec 400 do 420, najmanj 3 mes. postan 530-570; Emmenthal svež 420-470, 3 mes. star 490-530; Gorgonzola star 8 dni 225-235, postan 360-380; Italico svež 8 dni 360-370, postan 400-430; Taleggio in Quartiolo 8 dni star 280-300, postan 370-390.

OLJE

FIRENZE. Olivno olje extra do največ 1% kislin, 455-465, do največ 1,50% kislin, 445-455, do največ 2,50% kislin, 435 do 445, do največ 4% kislin, 425-435; dvakrat rafinirano olje navadno 350 do 360, olje iz zemeljskih lešnikov 370 do 380.

KRMA

VICENZA. Seno majske bošnje z namakanega travnika proizvod. 1954 1900-2100 lir stot; seno z naravnega travnika 1500-1700; seno iz detelje I. kosnje 1500-1800.

KONSERVIRANA ZIVILA

MILAN. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezza proizvod. 1954 v skatlah 5 in 10 kg 135-145 lir kg, v skatlah 1 in 1/2 kg 155-165. Trlikrat koncentrirana paradiznikova mezza v skatlah 5 in 10 kg 145-155, v skatlah 1 in 1/2 kg 165-175. Olupljeni paradizniki v skatlah 120 g 120-135 lir, v skatlah 500 g 70-80; grah v skatlah 1 kg 170-190, v skatlah 1/2 kg 185-195; fižol v stročju v skatlah 1500 g 190-220; gobe v kislu v skatlah 5 kg 1500-1700; čebulice v kislu 210-230; marmelada boljše vrste v skatlah 5 kg 240-270, v skatlah 12 g 270-300; mešana marmelada 12 silv in jabolk v sodčih 170-180, v skatlah 5 kg 190-200.

VINO

ASTI. Barbera 12-13 stop. 8550-9800 lir stot; Grignolino extra 11.500-12.000; Freisa sladko vino 7300-8450; Nebbiolo 11.450-11.900; Barolo proizvod. 1953 14 stop. 22.000-24.000; Moškat 8900-10.000; Vermut 14.500-15.500.

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN. Suh česen 45-50 lir kg; spargli 220-330; karfofi 30-35 lir komad; cvetčata brez listja 40-60 lir kg; korenje 60-70; čebula 30-32; koromač 50-60; solata 50-60; belgijski krompir bintje 36-37; nov krompir iz Sicilije 54-58; grah iz Neaplja 110-130; bučice 150-160; Pomaranče 70-90; pomaranče jakeste 130 do 150; rdeče pomaranče 90-110; jabolka Delicious 95-105, extra 120-130; jabolka Morgneduft 78-83; hruške 200-220.

KONOPLJA

FERRARA. Fina konoplja 28.500 lir stot, dobra 26.000, srednje vrste 22.000, navadna 15.000, slabše vrste 12.700.

KOZE

FIRENZE. Cene za embalarne kože fco skladišče prodajalca brez davkov: surove osoljene kože: teleta 3-8 kg 530 do 580 lir kg; 8-12 kg 430-480; teleta z glavno in sprednjimi parklji 12-30 kg 320-320; volji z glavno in sprednjimi parklji 30-40 kg 260-280, nad 40 kg 200-220; toskansko jagne za krzno 350-400; za rokavice 250-350; jagne merino 300 do 350.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	22.3	5/4	19.4
Pšenica (stot. dol. za bušel)	220	208 1/4	211 1/4
Koruza (stot. dol. za bušel)	142 3/4	146 1/8	145 1/2
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	33	32	32
Cin (stot. dol. za funt)	91	90 1/2	92 3/4
Svinec (stot. dol. za funt)	14.80	14.80	15
Cink (stot. dol. za funt)	11.60	11.50	12
Aluminij (stot. dol. za funt)	23.20	23.20	23.20
Nikel (stot. dol. za funt)	64.50	64.50	64.50
Bombaž (stot. dol. za funt)	34.20	34.25	33.95
Zivo srebro (dol. za steklenico)	325	324	320
Kava (stot. dol. za funt Santos 2)	60	58.25	58.75

LONDON

Baker (f. šter. za d. ton)	367	351 1/2	335
Cin (f. šter. za d. ton)	713	715	723
Cink (f. šter. za d. ton)	89 1/4	90	89 1/4
Svinec (f. šter. za d. ton)	105 1/2	105	105 1/2

SANTOS

Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	430.50	433.50	438
------------------------------------	--------	--------	-----

Nenaden padec cen bakra je iznenadil opazovalce razvoja cen na mednarodnih trgih. Padec je izzval angleški Board of Trade, ki je vrzel na trg veliko količino bakra. Volna je utrdila svoje stranke, napredovala je nekoliko cen kave in kakava. Cena žitu je nekoliko popustila.

ZITARICE

V tednu do 15. aprila je cena pšenice v Chicagu popustila od 209 5/8 na 208 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v maju; koruza se je podražila, in sicer od 143 1/2 na 145 3/8 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v maju. Zimski pridelek pšenice cenijo v Ameriki na 662,2 milijona bušlov medtem ko je lansko leto znašalo 790,7 milijona bušlov. Skupni pridelek tega leta cenijo na 839 milijonov bušlov (pridelek lanskega leta 960,7 mil.), Italija bo nabavila v Turčiji 3,7 milijona bušlov pšenice.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je v New Yorku ostala neizpremenjena pri 3,30 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. — Kava je v tednu do 19. aprila napredovala v New Yorku od 55,15 na 56,85 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v maju. Predstavniki pridelovalcev kave v Srednji Ameriki so sestali v San Juanu de Porto-Rico, kjer so sklenili sporazum, ki ima namen ustaliti cene na čim višji ravni. V ta namen bodo ustanovili mednarodni urad za kavo. — Kakao je v tednu do 15. aprila napredoval od 33,80 na 36,00 stotinke dolarja za funt.

VLAKNA

Vest, da namerava ameriška vlada z izrednimi ukrepi pospešiti izvoz bombaža, je v prvem trenutku potisnila ceno nekolič navzgor. Kljub temu so cene razmeroma sible: 34,20 stotinke dolarja za funt 15. aprila (34,40 teden poprej), in sicer proti takojšnji izročitvi. V Aleksandriji: Karnak good 72,54 (teden poprej 72,57) talarja za kantar, ašmuni good 60,53 (60,55 teden poprej). — Liverpool: ameriški Midling izročitve v maju-juniju 30,80 (30,83 teden poprej) penija za funt. Predstavniki ameriške vlade je izjavil, da vlada ne bo objavila svojega glasila glede pospeševanja izvoza pred dvema mesecema. — Cene volni so se učvrstile. V mednarodnem tajnistvu so volno so mnenja, da se bo cena ustalila v prihodnjih mesecih. Ameriška vlada namerava obnoviti državne zaloge. — V Franciji (Roubaix) je cena napredovala od 1140 na 1165 frankov za kg. V Londonu stane česana volna viste 64 š 121 penijev za funt proti izročitvi v maju (120 1/4 teden poprej).

KAVCIK

V New Yorku je ostala cena v bistvu neizpremenjena; sukalca se je okoli 31,95 (31,90 teden poprej) stotinke dolarja za funt. Svetovna proizvodnja naravnega kavčuka je v januarju znašala 162.500 ton, v februarju pa 147.500; povprečje 147.500.

GRADBENI MATERIAL

PIACENZA. Trg z gradbenim materialom je zelo aktiven. Povpraševanje je veliko, cene so krepke. Opeka 10.000 lir 1000 komadov; votliki s štirimi luknjami 9000 lir 1000 komadov, z dvema luknjama 8000 lir; rečni pesek 400 lir kubični meter, debelejši pesek 600 lir; gramoz opran 600.

MED

ROVIGO. Cene so ustajene, sklepanje kupčij ne gre od rok. Naraven med 340-350 lir kg.

KAVA

GENOVA. V Genovi je na skladiščih precej kave, ki ni bila prodana, ko so bile cene visoke. Prodajalci se zdaj obotavljajo, ker je cena nižja. Cena kave franco, skladišče pri avzniki (brez carline in trošarin) je naslednja: Santos Superior 830-890 lir za kg. — Santos Extra prime 870-890. — Bahia Superior ex millu 870-910. — Colombia excelso 930-950. — Kostariška oprana 1050-1070. — Equador Superior 800-830. — Haiti XXX 830-850. — Haiti Superior XXXXX 840-870. — Java 800-840. — Salvador Superior 930-950. — San Domingo oprana 1000 do 1020. — Uganda 500-530.

vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Zastopstvo pri pokrajinski komisiji za zaposlitev

Kmečka zveza je 12. aprila naslovila na ravnatelja Urađa za delo in maksimalno zaposlitev v Trstu naslednje pismo: Z odlokom št. 89 Vlada ne omejuje zakon št. 264 z dne 29. aprila 1949.

Podpisana Kmečka zveza prosi zaradi tega, da bi bila vpisana za namen za dobitvev zastopnika neposrednih obdelovalcev v pokrajinsko komisijo v smislu čl. 25 omenjenega zakona.

Podpisana meni, da ima pravico do zastopstva v omenjeni komisiji, ker je v posesti vseh pogojev, ki so v tem pogledu

predvideni v okrožnici Ministrstva za delo z dne 15. septembra 1949, bodisi glede števila svojih članov, bodisi v pogledu celotnosti interesov, ki jih zastopa.

Pripominjamo, da je podpisani Kmečki zvezi, ki vključuje samo neposredne obdelovalce, predsednik Cone priznal jurisdikcijo osebnost s svojim dekretom z dne 17. junija št. 3183/7516.

V pričakovanju ugodne in hitre rešitve zadeve, smo Vam na razpolago za vsako nadaljnje pojasnilo.

Sprejmite, gospod ravnatelj, izraze našega spoštovanja.

Ravnateljstvo KZ

Prehod od suhe krme k zeleni

Različna krmila vsebujejo različne množine vode in suhih snovi, so bolj ali manj okusna in vsako na svoj poseben način deluje na prebavila in živčevje ter na živalsko telo sploh. Lahko rečemo, da se vsako krmilo odlikuje po svojih posebnih lastnostih. Zato pa je tudi neobhodno potrebno, da se živali, ali pravzaprav njih prebavila: želodce, črevesje, prebavni sokovi polagoma privajajo ali prilagode vsakemu novemu krmilu, ki se po svojih lastnostih močneje razlikuje od doslej pokladanih krmil. Pogosto je ravno prehlata menjava krmil kriva, da žival dobi drisko, da jo napenja, da je zaprta ali oboli za kakšno drugo bolezen.

Mnogokrat se niti ne zavedamo, kaj vse utegne povzročiti prehlata menjava krmil. Ko n. pr. odgetemo teletu naenkrat ali prežodaj mleko in na začnem pokladati druga krmila, začne teletček zaostajati v rasti, hujša in postane kaj hitro mršav. Namesto da bi polajal od dne do dne težji, izgubi na teži in si dolgo ali pa sploh več ne opomore. Vse to pa samo zaradi tega, ker smo krmilo prehitro menjali in moramo tudi prežodaj, Teletčka prebavila so bila vajena le mleka in hrane, ne pa drugih krmil. Vse te nepravilnosti bi teletu prihranili, sebi pa gospodarsko koristili, ako bi menjali krmila polagoma. Če teletu pri odstavljaju je polagoma odtegujemo mleko in ga začnem z precej časa pred odstavljajem polagoma privajati na druga krmila, ne bo šušljalo ali celo zbolelo in poginilo, temveč se bo še naprej lepo razvijalo in rasto.

Nekaj podobnega opazujemo tudi pri pujskih in drugih mladih živalih. Tudi nanje zelo neugodno vpliva prehlata menjava krmil. Prav tako na drugo starejšo živino. Molzne krave izgubljajo mleko, pitane živali, govedo, prašiči itd., izgubljajo na teži pridobitvi težji. Tudi vprežne živali šušljajo in oslabijo.

Zato je edino pravilno, da vedno polagoma opuščamo dosejano krmno in le počasi prehajamo na novo. Cim bolj se nov krmilo razlikuje od dosedanjega, tem več časa je potrebno, da se žival privadi nanj. Dočim od ene vrste sena na drugo vrsto sena lahko preidemo že v nekaj dneh, prehajamo od suhih na zelena krmila mnogo več časa, prav tako od težke prebavljivih na lahke prebavljive.

Prehod od zimskega na poletno krmljenje Največja sprememba pri krmiljenju živine nastopi spomladi in jeseni. Prav zdaj bomo prešli od zimskega senega krmiljenja h poletni zeleni krmil. Živorejce mora paziti, da bo živali polagoma in pravčasno odvadil suhih in jih polagoma privajal na zelena krmila. Zelena krmila vsebujejo več vode, so bolj obsežna in lažje prebavljiva kakor seno. V zelenih krmilih so redilne snovi bolj zredene, v senu bolj zgostene. Živina mora pojesti mnogo več zelene krme kakor sena, da je sita. Zato se prebavila v tem času jako raztegnejo. Ker je zelena krma lažje prebavljiva, se morajo tudi prebavni sokovi prilagoditi tej novi sestavi krmila. Prehod od sena na zeleno krmno mora trajati vsaj 14 dni. Zato začnimo le pomaloma pokladati živini zelena krmno v jasli ali pa ji mešamo med seno vedno več zelene krme.

Pri prehodu k zelenemu krmiljenju moramo skrbeti, da dobiti vsaka žival v novi krmni mešanici enako količino redilnih snovi, zlasti beljakovin. Le komur se posreči, da obvaruje živali vsake bolezni na prebavilih ter obenem njihovo gospodarsko donosnost ohrani neokrnjeno, ta bo lahko rekel, da je

pravilno prešel od suhega na zeleno krmljenje.

NOVA KNJIGA O KRMILJENJU

Zalozba »Kmečke knjige« v Ljubljani je izdala knjigo »Krmiljenje domačih živali«, ki jo je napisal inž. Dolfe Cizelj. Knjiga ima namen, da pouči živorejce, kako je treba pra-

vilno krmiti. V njej so zbrani tudi novejši izsledki znanosti tega področja in lastne izkušnje pisca. Kmetijska zalozba je izdala tudi drugo knjigo za živorejce, in sicer »Higiena in zdravje domačih živali«, ki jo je napisal dr. Simon Zibert. Za isto zalozbo je dr. Bogdan Vovk napisal knjižico »Gnoj, gnojila in gnojenje«.

Kmet in vrtnar konec aprila

Na njivi in na polju. Posevke pšenice in drugega žita očišči plevla preden gre ta v seme. In pšenice odstrani klase drugih žit, zlasti če je namerna, pustiti za seme. Seveda mora enakoravno tudi na njivi z ječmenom ali z ržjo.

Primeren je čas za setev koruze in fižola, za katerega mora biti zemlja globoko preorana in dobro pognojena, kar velja zlasti za koruzo. Krompir mora pridno okopavati in mu rahlija- ti zemljo, da ga plevel ne bo dušil in da bo ostala vlaga v zemlji. Tudi druge okopavine mora skrbno okopavati in pletiti, posebno dokler so še majhne.

Krompirišče pregled večkrat, da se na njem ne zaleže kolarški hrošč, ki je najhujši sovražnik krompirja. Ko je krompirjeva močno razvita in vreme toplo je najbolje, da krompir temeljito poškopri s 1% bordsko brozgo, kateri pri- mešaš 1 kg škropljenega žvepla - Morsino - na 100 litrov vode, oziroma brozge. Bordska brozga - raztopina bakrene galice in apnenega mleka - mora biti pravilno pripravljena, da bo bolj učinkovita in ne bo razjedala ali osmudila rastlinskih delov.

V sadovnjaku. Ko je sadno drevje odcvetelo, ga moraš temeljito poškopriti, zlasti mlade plodove. Za škropljenje uporabljamo arzenate ali škropljene DDT pripravke (Gesarol L). Ako imamo mod drevesi zelenjavo ali travo je nevarno uporabljati arzenate, ker so hudi strup za ljudi in za živino. Arzenate in škropljeni DDT mešajmo z 1/2% bordsko brozgo in tako bomo z istim škropljenjem zatirali nekatere glivične bolezni in večno škodljive mrčese.

V kleti. Z naraščanjem toplote zmagaj in v stavbi moramo posvetiti več pozornosti čistoči in snagi v kleti. Vina ne puščaj-

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Zastopstvo pri pokrajinski komisiji za zaposlitev

Kmečka zveza je 12. aprila naslovila na ravnatelja Urađa za delo in maksimalno zaposlitev v Trstu naslednje pismo: Z odlokom št. 89 Vlada ne omejuje zakon št. 264 z dne 29. aprila 1949.

Podpisana Kmečka zveza prosi zaradi tega, da bi bila vpisana za namen za dobitvev zastopnika neposrednih obdelovalcev v pokrajinsko komisijo v smislu čl. 25 omenjenega zakona.

Podpisana meni, da ima pravico do zastopstva v omenjeni komisiji, ker je v posesti vseh pogojev, ki so v tem pogledu

predvideni v okrožnici Ministrstva za delo z dne 15. septembra 1949, bodisi glede števila svojih članov, bodisi v pogledu celotnosti interesov, ki jih zastopa.

Pripominjamo, da je podpisani Kmečki zvezi, ki vključuje samo neposredne obdelovalce, predsednik Cone priznal jurisdikcijo osebnost s svojim dekretom z dne 17. junija št. 3183/7516.

V pričakovanju ugodne in hitre rešitve zadeve, smo Vam na razpolago za vsako nadaljnje pojasnilo.

Sprejmite, gospod ravnatelj, izraze našega spoštovanja.

Ravnateljstvo KZ

Prehod od suhe krme k zeleni

Različna krmila vsebujejo različne množine vode in suhih snovi, so bolj ali manj okusna in vsako na svoj poseben način deluje na prebavila in živčevje ter na živalsko telo sploh. Lahko rečemo, da se vsako krmilo odlikuje po svojih posebnih lastnostih. Zato pa je tudi neobhodno potrebno, da se živali, ali pravzaprav njih prebavila: želodce, črevesje, prebavni sokovi polagoma privajajo ali prilagode vsakemu novemu krmilu, ki se po svojih lastnostih močneje razlikuje od doslej pokladanih krmil. Pogosto je ravno prehlata menjava krmil kriva, da žival dobi drisko, da jo napenja, da je zaprta ali oboli za kakšno drugo bolezen.

Prehod od zimskega na poletno krmljenje

Največja sprememba pri krmiljenju živine nastopi spomladi in jeseni. Prav zdaj bomo prešli od zimskega senega krmiljenja h poletni zeleni krmil. Živorejce mora paziti, da bo živali polagoma in pravčasno odvadil suhih in jih polagoma privajal na zelena krmila. Zelena krmila vsebujejo več vode, so bolj obsežna in lažje prebavljiva kakor seno. V zelenih krmilih so redilne snovi bolj zredene, v senu bolj zgostene. Živina mora pojesti mnogo več zelene krme kakor sena, da je sita. Zato se prebavila v tem času jako raztegnejo. Ker je zelena krma lažje prebavljiva, se morajo tudi prebavni sokovi prilagoditi tej novi sestavi krmila. Prehod od sena na zeleno krmno mora trajati vsaj 14 dni. Zato začnimo le pomaloma pokladati živini zelena krmno v jasli ali pa ji mešamo med seno vedno več zelene krme.

Pri prehodu k zelenemu krmiljenju moramo skrbeti, da dobiti vsaka žival v novi krmni mešanici enako količino redilnih snovi, zlasti beljakovin. Le komur se posreči, da obvaruje živali vsake bolezni na prebavilih ter obenem njihovo gospodarsko donosnost ohrani neokrnjeno, ta bo lahko rekel, da je

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Zastopstvo pri pokrajinski komisiji za zaposlitev